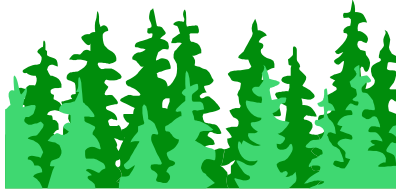

tsók módúr

by

M. K. Raina

**Dedicated
to**

Bobuji

My father

ॐ

नमामि त्वां शारदा देवीं, महाभागीं भगवतीम्
कश्मीर पुरवासिनीं, विद्या दायिनीम्
रक्ष माम् रक्ष माम्।
नमामि त्वाम्।

Book : **tsók módúr**

Author : M. K. Raina

First Edition : January 2004

Price : Rs. 50.00

Printed at : Sharada Printers
Vasai 401 202.

Published by : **Expressions**
Printers & Publishers
Ground Floor, Pushp Vihar,
Shastri Nagar, Vasai Road (W),
Dist. Thane 401 202,
Maharashtra.

© M.K.Raina.

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, except for criticism or review in print or electronic media, without the explicit permission of the author.

Contents

Preface

Foreword

About the Author

haväl'hêth

bätúl

dàrûhòr

vatûkhùr

patsh

nâsîhath

1 Preface

Kashmiri literature has been enriched by many a writer of repute from a long time, but post independence period saw a flurry of young and enthusiastic playwrights and story writers, to whom I have always looked up to.

My intrinsic urge to write stories and poems was fortified when some of my earlier compositions were accepted for publication by the Srinagar Times (Srinagar) in late eighties and Koshur Samachar (Delhi) in late nineties. The dormant cinders were suddenly ignited in the post-exodus era and ever since I have been following my instinctive influence to write seriously.

'**tsók módúr**' is my maiden attempt to consolidate my six short stories which are more based on the realities of our life. The stories contained in this volume, mostly depict the emotional part of Kashmiri psyche. We rarely forget the time when agonies and bad luck befall, not only on us, but also on others, even remotely connected to us. We have always worried when some unfortunate incident took place even in our neighbourhood, be it a Muslim or a Pandit family. We were a class who would not make merry on our achievements as much as we would bereave on other's agonies. We always tried to share other's grief. So be it he, you or me suffering, we all shared it. And such incidents have imprinted a non-fading seal on my psyche, which is the quintessence of my stories.

While working on the 'Basic Reader for Kashmiri Language' for Project Zaan, we evolved an Indo-Roman script, to enable those people to read Kashmiri who are not well versed with the Devanagari. I have utilised the same type in this book, to reproduce the stories, for benefit of such readers. This enables me to promote this type, side by side with the Devanagri-Kashmiri, as my bit of contribution towards furthering the cause of the Kashmiri language. A key to reading both Devanagari-Kashmiri as well as Indo-Roman texts, is given at the start of the book.

I am not writing this 'Preface' in Kashmiri for a reason. General masses do not seem to be much interested in reading a book written in Kashmiri. So I would like the people to go at least through this 'Preface' to know the background, my stories are based on. May be, after that, they feel like reading a few pages into the book.

I must record here my deep gratitude to Shri J.L. Manwati for making an indepth study of the stories and their characters, and also for writing an illuminating Foreword to the book.

M. K. Raina

E-mail: rainamk1@yahoo.co.in

Basant Panchmi
January 26th 2004.

2 Foreword

" an inquisitive mind, a restive soul and a sensitive psyche, had from the very childhood made an indelible mark on my daughter, which, after so many years, helped her to describe vividly, the childhood memories in her award-winning book *The God of Small Things*", remarked Arundhati Roy's mother, when asked about the latent talent of her daughter.

Very true, it is only the yearning sensitive soul which can get enveloped into ecstasy or remorse mode, which manifests itself through pen, either in prose or in poetry.

tsók módúr is a collection of six short stories in Kashmiri, authored by Shri M.K.Raina, a civil engineer by profession, whose childhood passion and flair for writing saw its fruition after his sensitive soul was lacerated by the exodus of Pandits from Kashmir.

Yet, the Volume has rightly been titled as 'Sweet & Sour' because the soul of the author even now harbours 'sweet' memories of 'Batta-Musalman' relationship, though turned 'sour' now, yet he refrains to term the memories as 'bitter'.

The content-fabric of the stories of the Volume may have the weave of fiction, but the weft strongly draws upon the emotive and sensitive nature of human beings. Whether it is the character of an elderly person 'Sáháb' who doesn't hesitate to cheat innocent school children in nâsihath; or Shâfiqa's middle class mentality to show off, and young Jilà's bragging to impress the less-privileged village youth in vatûkhùr; or gullibility of womenfolk getting cheated by smart con-men and unflinching faith of Sônûbatan¹ in the miracles of Jân Sâb as in patsh; or the inherent characteristics of jealousy and envy between sisters-in-law and flow of human milk of an adopted son Kúmâr Jì over the curt behaviour of the real son Shâdi Lâl towards his parents under the influence of his wife, as in dârûhòr;

or the uncompromising relation of 'Saas & Bahu' in havâl¹hêth and ultimate realisation of Lilâvâti - the 'Saas' about the caring nature of her 'Bahu'; or human character of shunning away from friends and relations in adversity and the belief of Kamâl Sâb that 'no one is born bad, but circumstances make him so', as in bätûl - reveal that the characters of all the stories are not fictionalised but earthly and mundane in nature. This art of 'prose-narration' of the author in chaste Kashmiri language makes a reader feel that he is 'somewhere and somehow' related to the characters of these stories. Another quite discernible trait of the author is his skill of blending of sub-plots with the main plot of the story, which, without any exhaustive parenthetical explanation, has helped the author to metamorphose his stories into a running and engrossing narration. Here, perhaps, engineering background of the author has helped him to achieve the right mix of empirical sense of human emotional characterisation with intensity of sensibilities and susceptibilities, which is the cementing force of the characters.

tsók-módúr - the maiden collection of Shri M.K.Raina needs to be read, assimilated and enjoyed, for it comes as a whiff of fresh air in the world of Kashmiri literature.

J. L. Manwati

Mumbai

3 About the Author

M. K. Raina

Born on 10th February 1948, at Chhattabal, Srinagar, Kashmir, Shri Maharaj Krishen Raina (MKR) is a civil engineer by profession. Having worked in his professional capacity at Baramulla in J&K Flood Control Deptt, at Uri in Uri Hydel Project, at Kangan in Civil Investigation wing of Power Development Deptt, and finally on Upper Sindh Hydel Project – Phase-II at Kangan and Sumbhal, MKR migrated to Jammu in February 1990 at the height of militancy in the Valley. In 1995, he shifted along with his family to Mumbai for a peaceful living and for providing better education to his children.

Born to Smt. Shamrani Raina and Shri Shamboo Nath Raina, MKR is the second child of his parents. He has one elder sister Usha Razdan (W/o Shri Jawahar Lal Razdan, settled in Mumbai), two younger sisters (Lalita Koul W/o Shri Maharaj Krishen Koul and Sarla Bhat, W/o Shri Ashok Bhat, both settled post-exodus in Jammu) and a younger brother (Rajinder Raina, settled post-exodus in Mumbai).

MKR lost his father in 1959 at a very young age, when MKR himself was only 11 years old. Left without any regular income, mother Shamrani took up the challenge and worked hard for the survival of her children against all odds. The courageous lady did not allow her children to think even for a while, that they were without a father. And she succeeded in providing good education to her children and bring them up at par with those in the close relations and neighborhood. MKR considers all his assets as a consequence of his mother's will and hard work and above all, her great motherhood.

In connection with his service in Kashmir, MKR spent most of his time at various scenic places, on snow-clad mountains, in dense jungles, at lakesides and the like. He got used to live a camper's life for most part of his service at the places like Booniyar (famous for heavy snowfall and Mahaseer fish), Mount Hatam Mir (famous for Budloo pine and birchwood), Nav Baalan (the high altitude snow-clad route from Uri to Gulmarg, passing through LOC at various places), Mount Viji (the high mountain separating Uri and Handwara), Bandi

Brahmana, Wangath, Narain Naag (a Hindu Tirtha with old temple ruins on the banks of sacred Krenka Nadi, Mahalish (a vast meadow at the top of mountain range below Harmukh), Koul Sar, Brahma Sar, Nundakhol and Gangabal (all sacred lakes at the base of Harmukh, Gangabal being the largest, about 3.5 Kms long, half a Km. wide and more than 80 meters deep at the centre), Sonamarg and other places of tourist interest. This brought him closer to the charming scenic beauty of the Valley and also provided him the peaceful atmosphere to write. He is as comfortable with Nastaliq as he is with Devanagari script.

MKR had a natural tendency to write poetry from his childhood. He wrote some poetry and short stories in his school and college days. His first published poem was 'ya dekh kar woh chup hai, ya la-makaan hai khali' in Urdu, published in the Srinagar Times sometime in late 80's. Later his poems, mostly in Urdu, were also published in other Urdu dailies like Aftab and Shahmir.

MKR started writing on a regular basis only after his exodus from the Valley in 1990, when he got attracted to write in Kashmiri language in Devanagari Script. Koshur Samachar of New Delhi and Milchar of Mumbai provided him a platform to make his writings public. His write-ups are a regular feature of some KP journals like Vitasta, Milchar, aalav, Panchtarni, Harmukh, Sharada Tarangini etc.

MKR's first collection of short stories 'tsók módúr' containing 6 short stories, was published in January 2004. He intends to publish second volume of the collection next year. His collection of poems 'pévàn chhúm yàd' (a collection of his Satiric, Humour, Emotional, Romantic poems etc) is also slated for release next year. He composed the title song of the Kashmiri TV serial 'Kashmiri Bachon ki Lok Kathayen' and worked on its 12 episode-screenplay with Shri Vikas Kapoor, writer and producer. He has also written screenplay for two Kashmiri films (both comedies) for Shri Jyoti Sarup (Director of film 'Bub'). MKR has also written half a dozen of short stories in English under the series 'Stories for the Children'.

MKR is the Convener of Project Zaan, a joint project of Kashmiri Pandits' Association and Lalla Ded Educational and Welfare Trust, Mumbai. His contribution to the cause of Kashmiri Literature and Kashmiri language is well known. He is the Co-author of 'Basic Reader for Kashmiri Language' and the 'Information Digest' series published under the Project Zaan. MKR is the Co-ordinating Editor of 'Milchar', a bi-monthly KP magazine published from Mumbai and Editor (Hindi & Kashmiri) of 'aalav' published from Bangalore. He has also been instrumental in development of software for Kashmiri language in Devanagari-Kashmiri and the Indo-Roman Scripts, under an arrangement with the Cyberscape Multimedia Ltd., the Akruti software people. He has already transformed the Bhajans and Leelas of Swami Krishen Joo Razdan and the 'Man Pamposh' of Bhawani Bhagyavaan Pandit into Standardised Devanagari-Kashmiri. He has provided the Standardised Devanagari-Kashmiri text for 'A Dictionary of Kashmiri Proverbs' of Prof. Omkar Nath Kaul. He is presently working on the transliteration of some valuable Kashmiri literature into Devanagari-Kashmiri and Indo-Roman Scripts for benefit of the general KP masses.

Present address:

101-A, Pushp Vihar, Shastri Nagar,
Vasai Road (W), Dist. Thane 401 202,
Maharashtra, India.

Tel: 0250-2340110.

Mob: 09422473459.

E-mail: rainamk1@yahoo.co.in

4 *haväl' hêth*

phùlàjì túl tậthàjìyún phòtúv athas kêth tû hyótún dají sût' sàph karún. tậthàjì òs tasúnd mòl tû tas äs' pàntsh vâri gãmût' gúzzrêmûtís. “vây, az äsîhív tóh' zîndú”, phùlàjì vón phòtúvas kún vúchhíth. magar phòtúvas manz òs tậthàjì az tí zan dùyàn.

phùlàjì pêv yàd. yanû tas khàndar kórúkh, tanû òs tậthàjìyas vòtmút akí azàbû mânz' gúzzràn. phùlàjì òs nû vâriv' garas manz sôkh. gôđnîkí dôh pêtḥay gâyí tasûnzí hashí lîlàvâti tasûnz naphrat tíkyàzì phùlàjì hûnd' mälì òs nû jàn hyót dyót kórmút. phùlàjì òs bì-è kórmút tû shaklî tí äs jàn magar tath kyà lévín' äsû dín'? lîlàvâti òs yí zâníth ath khàndras ànkâr kórmút zì tậthàjì òs óvarsèr tû tas äsîhè jàn mäl. “óvarsèran chhà pêtḥivâni kam àmdânì àsàn?” yì sunchíth äs lîlàvâti néchív' sûndí khâtrû mòṭar kârì hûnz vômèd thâvmûts. yóđvay shíban jìyan äs nû yítsh kành mang kârmûts magar lîlàvâti äs kathí kathí manzûy phùlàjì hûndên garíkên yí shéchhi vâtûnâvmûts. “shíban jìyas chhú daphtar gatshnas bađû takliph gatshàn. mætàđòras manz vôđnì rùz' rùz' chhús bíchâris kamar tàn' đôkyòmút. akh garû òs âmís kâr dînas tí tayàr, magar mê dópûmakh yúhúnd garû chhú shâriph garû. adû yí yíman khôsh karí tí dînas. así kyàh ath sanún? lãđkû chhúkh panún, vôpar chhúkhû kành?”

magar lîlàvâti hûndí mútábík kór yùt kâríth tí phùlàjì hûndêv garíkêv phâkírót. kâr kyàh, sûkùtar tàn' jùryòkh nû. tậthàjìyan dópna kh tré kòrì chham. kyàh karû tû kót vâtû? shíban jìyas tí vârin khàndrû brònṭhûy pûrû aslíyat. dópnas, “mê chhúnû pûrû zîndûgì manz zành rashvû rôtṃút. panúnis pànas đàkh kâríth chhím shúr' parûnâv'mût'. amí alàvû chhúnû mê nîshí kénh. shíban jìyas òs tasûnzí prath kathí sût' yítíphàk. dópnas, “sàní tarphû chhavû nû kúní kûsmûch pharmâyísh. así chhú síríph pànûnyàr bakàr.”

magar lîlàvâti òs nû pànûnyàr bakàr. tas äs kâr bakàr. tas òs sú vakhût phìr' phìr' yívàn àchhan tal yélí tasûnz dûrkàkan' gauríshòrì néchív' sûnzí kârì manz tas nîshí àyí tû míthâyí đabû brònṭhû kaní thâvith vónúnas, “rãvì jìyas lãjís balâyí. ràth sùzûhâs hóhvûrêv vóhrûvâdís pêtḥ kâr. así kârûy az tath pùzà tû gôđûnêth vâtsûsay tséy nîsh nãvid hêth.” lîlàvâti dód màz magar lùkû véhvâts dràyas nêbar tàn' sût'. lîlàvâti

hävûvún biṭh gaurishóri kàrí manz títhû kân' zan tû zênû pêṭhay tas mòṭras khasnûch hâl äs.

lilävâti òs yí dòd vúltû päṭh' sanyòmút. rûn' sündí samjàvnû bàvâjüd tsól nû tas yí kînû. shíban jiyas äs màjí thíy gatshàn kòkûr. sú òs na òr tû na yòr. sònchàn òs màjí vanû bađí tû yínû tas kénh gatshêm. lilävâti äs nôshí hûnzí prath kúní kathí kûṭh kađàn. tasûnzí kàmí sût' äs nû tas baràbâdì. yélí hashí nôshí pànûvân' kúní kathí pêṭh tanàzû gatshíhè, shíban jì òs zanàny bēvâri karàn. sô bíchär äs dàri bar trópríth vadúnàh karàn tû panún pàn lótûràvàn. héhras sût' òsús jàn salàh magar tas òs nû garas manz chalàn kíhín'. garích särûy kamànd' äs hashí athíy.

phùlàjì äs yatshàn nòkrì karûn' magar hashí kórnas sàph manàh. néchívís bårín kan, "agar yí nòkrì karní dráyí, yí gatshíy athû talû. béyí garas manz hay yìts kàm chí, sú kús karí? télí gáyí yétí dáy thavûn'."

phùlàjì òs akh vasûph. sô äs nû hashí búthí lagàn. yódvay hashí hûnd' vâtiran tas àndûrýy dúbû dàs òs thóvmút kâríth, magar sô äs tas tòtí màj zäníth khâdmath karàn. garas manz äs' kúl pàntsh bàts - phùlàjì, tasúnd rûn shíban jì, hash, hyúhúr tû lôkút drúy ajay. bají zàm vìnàjì òs khàndar kâríth. sô tí äs hamèshû màjí húndúy taraph karàn tû yùt pílihés tyùt phùlàjì hûy vâkûr valàn. ajay jì òs nóvúy nóvúy nòkrì lógmút. phùlàjì äs garích särûy kàm nâphìs päṭh' ànzràvàn tû kânsí äs nû shakàyath karnúk mòkúh dívàn. magar hashí kyàh karíhè? sô äsûs khâdmath karnäv' karnäv' rath valàn magar kathí kathí pêṭh zúrki tû pàmû dívàn, "shíkas garích äsûkh, así tí ónúth shíkas. traṭh péyí tath dôhas yémí dôh tsû sòn àyakh. hêth äsím yívàn àmís néchívís, magar mê zan vúnyòv vakhtû vízì. néchúv tí chhúm àndrýy galàn. yàran dòstan manz tí rùd nû búth dyún làyakh."

vàrû vâru hyótún phùlàjì dílas pêṭh asar pyón. shíban jì sündí tarphû tí gav nû tas kànñ athû róṭ. tâm' vónús sàph zì màjí khalàph hêkû nû bù kíhín' våníth. phùlàjì yélí tí màlyún äs gatshàn, tasúndís màlís màjí òs tas vúchhíth héh gatshàn. màj äs ósh hàràn magar mòl òs àndûrýy dam phút' gatshàn. vaní tû vaní kas? kâtsí latí vón tâm' kòrí zì bù karû shíban jiyas sût' kath magar kòrí dítsnas nû vath. dópnas amí sût' gatshan mê vâray hàlàt kharàb. yí bùzítth òs mòl kòrí nàlûmatí ratàn tû panûnì làchàri pêṭh vadàn.

* * *

phùlajì hûnz mäj gâýí bêmar tû tãthajì gav tasúnd vâryúv, yúth kentsan dôhan tas garú anihè. tatí yath hãltas manz tãmi kùr vúchh, tamí sût' vòt tas zyàday takliph. yí òs dêsambarúk rêth. shìnú tshaṭh äs. phùlajì äs nalkû talû bãlṭinû bãlṭinû pòn' anàn tû sêmanz àngnas bíhith kúníy zãni pãhrãts manz palav chhalàn. kaní hûnzí tsólí pêth òs àkís vúh kílo pí màrúk ṭinas manz pòn' vúshnávún. tsólí manz àsû aḍû hôchhí hatab tílímû jòràh, yath sô phôkh phôkh äs dívàn. bròñṭhû kaní òsús palav ambàr yath manz lèphû vòrí tû maṭras vòrí tí àsû. kòrí hûnz hãlat vúchhíth àv tãthajìyas vadún. yíthû títhû kór tãmi panún pàn kòbù tû vónún kòrí panûní tòr yínúk maksad. kòrí kãr tshôpû. vanihè tí kyàh? tasúnd màlyún gatshún yà na gatshún òs síríph tasûnzí hashí tàn'. tãthajìyas tshyón jígar.

tãthajì tsàv andar. säriy äs' kàngràh tãpíth bíhith. tãthajìyan kór sàrinûy namaskàr tû vónún kòrí hûnzí hashí kún, “phùlûni mäj màhrà chhí sakh bêmar. agar túhúnd ijãzath àsí, bû nímûhãn kùr dôn tsôn dôhan garú”. tãthajìyas äs vômèd zí tím tràvan nû tas sãhãl sãhãl kénh, tíkyàzí atí kús karí mózürû kãm? magar sú pêv asmànû yélí tas phùlajì hûnzí hashí javàb dyút, “tôhí màhrà kórvû jàn, tóhí àyvû pànay. nìtòn dayí sùndí pàsû tû thãv'tòn vôn' garíy”. zanàní hûnzí kathí sût' vôzlêv phùlajìnis héhras búth. baḍû múshkílì sàñ kãr tãmi hêmãth tû zanàní hûndís kalãmas kãrûn kãríni, “na màhrà, àmi sùnd matlab chhú zí nìtòn dôn tsôn dôhan. parvây kyàh chhú? mäj yélí bêmar chhas tû äs' dapòsû na. äs' tí chhínû màhrà àmís varây par tshén' gatshàn.” magar tasûndên laphzan òs nû kànñ mànè. shíban jì òs tshôpû dam kãríth. zan nû zùnû mäj zùn zànihè. tasûnzí màjí gav rûni sùnd manzû vôthún sakh bartabàh. sùnchún nôsh tí gatshí nû yétí daphàh kénh, vôn' kath chhú bãli panúnúy yazath ravûràvún. tamí dyút panún phãslû, “dôhas khandas agar gatshún chhús tû gãtshín, magar pagàh gatshí vãpas yín'. búthí chhí hèrat tû yétí chhí kãm vãriyàh”. yí vãníth kãr tamí rûnis kún dólû nazar zí mē prítshnû varây kús gòkh tsû tsôn dôhan ijãzath dínû vòl. tãthajìyan héch nû kùr tòtí pãnas sût' níth. tamí chhãli shàm tàn' gòḍû säriy palav tû adû dràyí màlyún.

lùlavãti äs àkísûy kathí manz nôshí sût' barãbãdì. hashí hûndís prath phãkas pêth äs sô chòkas lívàn dúvàn tû säriy bànû mànjàn. patû äs sô ðãy dôhas tas phãkû chày, gãrí pùr', tãlith òlav bètri khyàvàn tû tasúnd prath kànñ hókúm pùrû karàn. majal chhà

zí kành làgìhè tshétì athû òrû yòr. phàkúk dōh äs nû lilàvâti tasûndí varäy kãnsí hûndí athû khêvàn, tíkyàzí sōy yäts äsûs shrütsí shràní chiz brònṭh kún vätûnàvàn.

phùlàjì banèyí äkís kòrì hûnz mäj tí, magar tasûnz vúkath rüz garas manz títsihûy yítsh amí brònṭh äs. akhtúy hyótún vôn' shíban jì tas pêtḥ zyàday vòlún. tas äs nû pànas zanàní sûtì dúshmānì kénh magar mājì hûndí krútû krútû sûtì hyótún sú tí varû varû dêmägi gatshún. àth' àsnàhas manz gúzrêv phùlàjì hûnd mòl ṭàṭhàjì. tas gāyí brèn hæmûrèj. phùlàjì rùd hamèshû khätrû yí dōd lalûvún zí äkhûrì damas tàn' rùd ṭàṭhàjì sírìph tās' mútlík sònchàn tû rívàn.

ajayjì òs bænkas manz nõkrì karàn. tasûnd khàndar tshàndnû khätrû péyí nû tasûndên garíkên kành dōḍ dùp karûn'. tām' kór bænkûchíy äkís kòrì sûtì khàndar. kòrì väli' äs' jàn màldàr. hyót dyót kór tímav lilàvâti hûndí gavû. satràth kârìth yélí mahàrénì tû mahàràzû vâpas àyí, tímàn äs napû napû karvûn' mòṭar kàr sûtì. lilàvâti khäts mahàrénì hûnzí shaklì khótû mòṭar kàrì hûnz shakûl zyàdû pasand.

ajay jì sûnzí zanàní òs nàv ḍàlì. gōḍnìkì dōh pêtḥay gāyí lilàvâti tasûnz sakh mày. hatí hatí latí äs sō tas balàyí tû ratûchhépí lagàn. tām'sûndís vakhtas pêtḥ daphtar vätûnûch phíkír äs nû tas tìts, yìts lilàvâti äs. phùlàjì äs tamí kãtsí laṭí kalas säḍ' na thavnas pêtḥ bêvãrì kãrmûts, magar ḍàlì hûndís ṭì shät tû jìnûs làgnas pêtḥ òs nû tas kành ózúr. sō äs prath kãnsí nìshí ḍàlì hûnd' tãrìph karàn. yútúy yòt nû, ḍàlì hûndís mälís mājì hûnd' tãrìph karàn karàn tí äs nû sō thakàn. yélí lilàvâti gōḍnìchí laṭí kàrì manz chakras dràyí, tamí thóv nêsûb kalû dàrì kìn' kãḍíth, yúth zan lûkh tas vúchhûhân. vatí yús yús zãn' vúchhún, tas kórún yòray àlav kârìth namaskàr. dôn dōhan manz làj sãrísûy mãhlas patàh zí lilàvâti chhí kàr vätsmûts.

amí patû gav phùlàjì vàray rôtbû kam. hash äs prath kành mashvarû ḍàlì sûtíy karàn. kasûndís vóhrûvãdís pêtḥ kús chhú búlavún, vìnà jì kar chhí yínû khätrû shéchh' sòzûn', bãḍís dóhas pêtḥ kyàh kyàh sín' chhí ranûn', yí sòrúy òs vôn' ḍàlì hûndí mashvarû sûtíy sapdàn. lôkûtì bãḍ' äs' vôn' tās' lôlûmatûlày karàn. phùlàjì äs mózûrénì hûnd' päṭh' jakhàn tû sàrínûy brònṭhûkún vätûnàvàn.

ajay jìnís khàndras gav pûrû akh vãrì zí kãshìrì hûnd' hălät gāyí kharàb. baṭû tsãl' kãshìr trãvìth. yas yétêth jày mìj, sú tótath vòt. lilàvâti hûnd' tí tsãl' ràthkyút. adû nèràn nèràn yath yath chizas thaph àyakh, sú túlúkh. lilàvâti túl panún ṭrank gōḍû.

phùlajì lajèyí bànû sônburàvní zí tæksì vâlì lòg krakû nàd. sú òs gàsh phòlnû brònṭhúy yatshàn bànùhàlì nèrún. yíthû títhû bār tamí kénh zórurì bànû bóhrí manz. shíban jiyínì zû sùth tû tậhàjìyún phòṭúv tròvún àkís jòlûnas manz, tû jòlnû tròvún nālì. nèràn nèràn díts tamí kòrí hûnzàn kítàban tí thaph. shíban jìyan tújí kénh kamlû tû tsàdrû sùtì, khabar chhà vatí pệṭh mà pèyí shôngún. tasúnd tû phùlajì húnd bàkay sòrúy sàmànû rùd àtì. tæksì vâlì bór óḍ sàmànû chhatas tû óḍ díkì manz. shíban jì, tasúnd mòl, phùlajì tû ních bìṭhì tæksì andar. ajay jìyan bór panún tû ḍàlì húnd kùmtì sàmànû panúnì kàrí manz. ḍàlì às zyàdû pahan tíman dòtên tû pashminû shàlan hûnz phíkìr yím tamí màlìní às' ànimùtì. lìlàvâtì tí tràvûnòv panún ṭrank àṭhì kàrí manz tû bìṭh brònṭhû kaní.

jóm vätíth rậ́ tímav kírayí pệṭh jày. shíban jìyas òs jémí tí daphtar tû tas thávùkh tâtì dyùṭì. ajay jìyas tû ḍàlì pèv pràrún tíkyàzí bænkû vâlì às' hérímên àḍran pràràn. garas manz rùd màhòl tyúthúy yúth kâshirì òs.

dôyí rétì patay kârùkh ajay jìyas tû ḍàlì pòstíng. tím sùzíkìh dílí. garas gâyí chhalû. lìlàvâtì tí gâyí tímûnûy sùtì. tasûndì rûnì mòn nû dílí gatshún tû sú rùd shíban jìyas sùtíy.

lìlàvâtì hûndì gatshnû patû àv garas manz sùkùn. yódvay shíban jìyún tróshar tsól nû kénh magar hâlàt gâyí vàriyàh ṭhìkh. tasúnd mòl òs zanàní hûndís dùr ròznasûy khòsh. dapàn òs balàyí tshûnús, tòtì chhú ínsàn sèdí búthí batû myónd khêvàn.

ajay jìyas tû ḍàlì myùl ròznû khätrû bænkúk makànû. lìlàvâtì thóvùkh alag kamrû. khúlû ḍúlû jàyàh às. khyón chón tí òs mèz kúrsíyan pệṭh. tsòvápärì òs nóvúy màhòl. lìlàvâtì às baḍû khòsh. atí òsús nû néndrì vôthúvúnúy pèvàn phùlajì húnd manhùs búth vùchhún. magar chùnkì dôhas òsús pèvàn kúníy zaní garas manz ròzún, amí kínì àsús kúnì kúnì pèvàn phùlajì yàd. àkhûr tshòpû dam kâríthûy kütís kàlas bíhì ínsàn? bêvârì raṭnas gatshí nà kành brònṭhû kaní àsún?

dóh badlàn lậ́j nû zyàdû tär kénh. dílí vätíthûy karnòv ḍàlì mastas kaṭ. phäshan karnas manz tí rùz nû sô path kénh. dôshvay bàts às' kàrí manz daphtar gatshàn. shàmas shàmas tí às' kàrí manzûy chakras nèràn tû bàzè khêth chêth vàpas yívàn. lìlàvâtì rùd dílí vätíth kàrí khasnúkh armànûy. magar panúnìs pànas dyútún dílàsû. sùnchún balàyí anús, yétì kas chhúm hàvún. ḍàlì hûndì màlìní tí às' dílí àmùtì. amí kínì

äs dälì prath àthvàrí rùn hêth màlyún gatshàn tû dôh gúzàríth vâpas yívàn. lìlàvâti òs pêvàn amí dôh tí kúníy zaní ròzún. phàkúk dôh òs tas gatshàn kòtèkàv. dälì hündís chòkas manz òs gòdû pêtḥay aḍû shrùts gatshàn. magar yélí dälì tòr hyót bûth tû chapûnì lägíthûy atsún, garas manz vóth phasàd. shàmas yélí màjí yí kath néchívís vâñ, tâmì vónús, "hatay pròn vakhût môklêv. az chhà ínsànas yìts hêkath tû yìts phûrsath. béyí ranún pêvún chhú pêtḥû kaní, bônû kaní kyàh chhú?" néchívì sùnzh kath bùzítḥ gâyí lìlàvâti rùzítḥ. tas äs vômed zì sù samjàvì zanànì tû sô karí dúbàrû chòkas manz bûth chapûnì tsànún band. magar tí sapdêv nû kénh. akhtúy hyót vónì ajay jìyan tí tòr bûth hêth atsún. àm dôhan kór lìlàvâti yíthû títhû khyón chón bardàsht magar phàkúk dôh òs tas pèthì pêvàn. amí dóh äs sô òm dôd chêthûy yòt gúzàrû karàn.

dälì gav hashí hünd garas manz ròzún sêḥhàh múshkíl. tíman gâyí dílí àmûtís tsòr rêth tû yítís kàlas hékì nû tím kún tí dôh tsôn dôhan pêtḥ sâlas gâtshíth. dälì òs sakh shòkh udaypòr, shímlà tû gavàliyàr bètrì jàyan chakras gatshnúk magar gatshnas katí òsús vâ? hash äsús nà garas manz! daphtar vâlêv kór akí latí prògràm jaypòr gatshnúk magar dälì héch nû hashí hündì kìnì gâtshíth. hàlànki ajay jìyan vanyòs zì sô tí nímòn, àkís naphrû sündì pänsû dí mav alàvû. magar dälì àyí nû baràbâdì. dópnas tamí khòtû chhú na gatshnúy jàn. ajay jìyas òs màjí hündì zarû zarû gatshàn magar dälì nishí òsús nû kénh chalàn. chalíhês tí kíthû kânì? naví garúk akh akh chiz òs nà dälì hündì mäli sùzmút!

vàrû vâvû hyótún hashí tû nôshí dùrêr baḍún. kathí kathí pèth hyót dälì tas sûtì vâd karún. hashí hünd akh laphûz vanún tí òs nû tas bardàsht gatshàn. ajay jì òs sòdû ràmm hyù vúchhàn tû zanànì khòsh thavnû khätrû màjíy takhsìr khàràv.

akí dôh àyí ajay jì tû dälì vâriyàh tsirì garû. katí tàmm äsùkh pàrtì. màj äs títís kàlas phàkay. chòkas atsnas mà òs tas ijàzath? garû vâtíth yélí dälì tas batû shùr, sù òs yakh gòmút. hashí vónúnas, "yath karakh nay sínís vúshnèr. balàyí lagay. túrún nay chhúm nû yívàn khênû." dälì vâtsḥûs vâpas, "sínì pìntí khätrû katí zâlû bû vônì gæs. gæs tí chhú drógyòmút." lìlàvâti dód jígar. tamí thòs dazan dàdí batû thàl pathar tû kórún néchívís àlav. dälì gav nû yí bardàsht zì màj karí néchívís nish tasùnzh barkhaläphì. ajay jì àv. dälì dyút tas path kún dakû tû vónún hashí, "néchívís kyàh chhú vanún. mê sûtì

kãrív kath. bû chhas nû phulû, tôhi phutãrãvív mê dùni kalas pêth.” lilàvãti gav hérím shàh hyór kún tû bãnim shàh bôn kún.

jémí pêthû òs mãnz' mãnz' shíban jì màjí sût' phònas pêth kath karàn. phulà jì tí äsûs shéhh khabar prútshàn magar lilàvãti äs nû tas sût' zyàdû kathû karàn. gôdû gôdû äsûs tasûnz naphrat tû tamíy äsûs tas sût' kath karûni kharàn. patû äsûs nû yí zãníth mètãhàn zí yínû âmís dílí húnd hàl patàh lagêm. shíban jìyan äs äkís béyís nish yí kath bùzmûts. magar tãmi kãr nû ath mútlík garas manz kãnh kath zí phulàjì mà lagí patàh. sú òs sònchàn zí amí sût' lagí bãli tas hãr. tãmi vón bãyís tẽlíphònas pêth zí mãj sòztan, así chhú lòl àmút. bãy vónúnas hèrats pêth tarav sãrív. hèrats äs' vúní tré rêth.

magar hèrats tàn' pèv nû pràrún kénh. akí dóh àyí dālì mãl'íní pêthû phiríth tû sût' ónún saphèd hòní bachû. yúthúy dālì mòtrúk darvazû mûtsròv, hòní bachan trãv vôth tû tsàv dòràn dòràn kúthís manz. lilàvãti tsãj krakh nìríth, “hayò hùn ha tsàv”. dālì túl hùn khòní manz tû hyótnas phash phash dyún. lilàvãti gav ächhan anígóç. dópnas, “kòsû bì trãth? yí hùn katí bì ónûthan”. dālì dyút pãnas yal tû vónúnas, “yí gav nû hùn. yí chhú shóglù. myàní mãl'íní äs' bründì zàmût' zû bachû. pãpãhan dyút akh mê”. yí vãníth tròv tamí shóglù pathar tû tsàyí chòkas manz. shóglù tí tsàv tas patû patû chòas. shãmas yélí batû khênúk vakhût vòt, shóglù byùth lilàvãti nish tû lògnas chònth khòran. lilàvãti gãyí dûnan tû tsãjís krakh nìríth. tamí tròv batû ätív. ósh vóthús dàrì. ràt' ràtas ruz tas yaç bõchhí sût' vòràn.

phulàjì kãr darvãzas chũthûk' tû hyótún vathrún trãvún. tasúnd hyúhúr òs davàh khèth shóngmút. shíban jì òs níchí húnd kítãbû bæg band karàn. “kam kítãbû chhà yíman bíchãrên tí?” tãmi vón zanàní kún. tamí hêtsòv kyãhtàn' vanúnúy zí darvãzas gav thúk thúk. “amà yí kús sanà chhú yùt tsìr' thãhãr bû mûtsràvû darvazû pãnay”, yí vãníth vóth shíban jì thód tû mûtsròvún darvazû. lilàvãti äs nyãbrû kaní pathar bíhíth. shíban jìyan vúchh mãj tû rãtûn nãlûmatí. àndrû dráyí sãrív. lilàvãti äs kúnív zãn'. shíban jìyan prítshús, “tsû kas sût' àyakh tû yùt tsìr'?” lilàvãti phòrèv nû javàbûy. tamí trãv akh bíchãr' nazar phulàjì kún tû rãtûn sô nãlûmatí. phulàjì vúchh, sô äs vadàn. tamí prítshúnas, “kyàh dãlil? vadàn kyazí chhívû? rûtsar chhà?” sãrív äs' haybúngû.

khabar ajay jì tû dâlì chhà vàray? shíban jìnís mälís äs nû kathûy phòràn. múshkílì sàñ kâr tãmì hêmath tû prítshúnas, “vanàn kyàzí chhakh nû kénh? rûtsar chhà? tsû kyàzí chhakh kúníy zãn’?” lìlàvâtì tròv vôsh. dópñakh, “säríy chhí vàray. gôdû khêmû bû batû, adû gâýí bàkay dälìl. titís kàlas vãn’tav ajay jìyas phòn kâríth zí bû vätsûs garû”.

hûpäri yéli ajay jì súbhas néndrí vóth, sú gav màjí nazar díní. tas äs pànas tí vällínj tshênàn zí mäj shónj ràtas phàkay. màjí hündís kúthís nish vòt tû atí vúchhún darvazû yalay. magar mäj äs nû àndrû. shrànû kúthís manz tí äs nû kénh. dâlì prítshún, tas tí äs nû patàh. dôshvay bàts gâýí parèshàn. mäj äs nû zành bàzar tàn’ tí kúníy zãn’ dràmûts. gâýí hay tû gâýí kót? hamsàýí garan dítsûkh nazar magar kíhínì patàh làj nû. parèshàn hàl rùdì tím dâý dóhas phàkay tû phúkay tas tshàndàn. räts hünzí dahí bají àv jémí pèthû shíban jìyún phòn. mäj äs jóm vätsmûts.

sàrinûy mãth néndûr. phulàjì rón hashí kyút batû. syún òs mùjùd. alû hachí tû tamàtar äs’ tas sakh pasand. yéli phulà jì batû thàl tas brònthû kaní thóv, tamí díts tath títhû pãthì thaph zan tû vúmri òsún nû batay vúchhmút.

batû khêth kór lìlàvâtì tí sòrúy bayàn yí tas gúdryòmút òs. säríy gâýí dam phút’. phulàjì àv vadún. tamí prítshús, “patû yòr kíthû pãthì vätívû kúníy zãn’”. hashí dópñas, “ràth kyútúy sùnch mê zí bû gatshû jóm vàpas. mê kãdì lôtí lôtí trankû manzû pãnsû tû thävím chandas. súbhäy pãntsí bají dràyas bû tsurí tsurí. bas adû òs nãzdikhûy. mê rôt sadkí pèth ríkshà tû vätsûs aqas manz. mê sùnch marû yà ròzû, magar bû ròzû nû vônì yétí. atí tshändûm jémíchi bas tû bìthûs. basí manz òs mê sütíy akh baṭû bíhíth. yéli äs’ jóm aqas pèth vätì, tas òs néchúv kàr hêth pràràn. tãmíy trävûs nébrû kaní.” yí bùzítth gâýí säríy hãràn tû bagvãnas kún kórúkh shúkúr zí sô väts sédí búthí garû. lìlàvâtì kâr nôshí hündís athas thaph tû vónúnas, “mê chhúnû vônì kíhínì bakàr. mê chhakh tsû bakàr”.

phùlajì kór mäli sündís phòtúvas móni tû thóvún tàkhûchas pêt̄h. vâpas phîr tû hash vúchhín patû kaní. sô tí äs tàthàjìyas múday gâñđíth vúchhàn. hashí vónúnas, "kùrì, mê bakhûshízí." phùlajì lägi hashí hûndên khôran athû tû vónúnas, "tóhi kyàh chhívû yí vanàn? tóhi chhívû mê màjì baràbar." lìlàvâti rãt̄ nôsh nâlûmatí tû vadàn vadàn vónúnas, "ratû chhépí lagay. yínû mê zành pànas níshí dùr karakh."

5 *bätúl*

shyàmà jì äs múday gāndíth àngan baras vúchhàn. räts hūnz kàh àsû bajèmtsû. säriy lakûti bād' äs' panún panún garû vāpas àmût', magar tasúnd súnìl òs nû kúníy. súnìl òs äni varaphtār. yí äs nû az gōḍnīch víz kénh yéli súnìlas garû yínas tsèr gav. amùman òs sú yíthay pāḥi räts pāhran garû yívàn. mǎhlû vāli tí äs' tas níshí tang àmût'. dôhay òs sú kãnsí natû kãnsí sût' laḍāy kārīth yívàn. garà òs kãnsí hūndís bāgas ātsīth pòsh tsaṭàn tû garà kãnsí shúrís athû mùrīth tamāshû nívan. garà kãnsí lôkṭís làr karàn tû garà kãnsí zīḥís saykalas phōkh kaḍàn. khālûy kànḥ dôh òs tyúth àsàn yéli nû kànḥ mǎhlû vòl shyàmàjì nísh tasûnz shakāyath hēth yíyíhè. prath laṭi äs sô tíman mǎphì mangàn tû panûnís kûsmatas vadàn.

súnìl òs mǎhûli mǎhlas badnām. prath kãnsí òs thóvmút panûnís shúrís tas sût' gīndūnas thāk kārīth. shyàmàjì hūndí khātrû òs tasúnd àsún na àsún híshíy kath. tas äs pēvàn bāzûri kām tàn' pānay karûni. ang äshûnāv tí äs' vôn' shyàmàjì hūndí khātrû sakh phíkírmānd. dapàn äs' dôh dôh chhús vānsí khasàn. javāni mà chhí ròzûvûni. äkhûr kúníy zān' kyāḥ karí tû kütís vātí? súnìlûni kath äs sārívûy tsāṭmûts. tas níshí kénh vômèd thavûni òs bílkúl galath. yús panûnáy mājí chandas pharí, sú kyāḥ vúchhí béyís? shyàmàjì tí äs nû vôn' tas níshí kànḥ àsh thāvmûts. magar tí kārīth tí äs nû sô pānas titís kàlas batû khēvàn, yītís kàlas nû súnìl vāpas garû yíyíhè. äkhûr dānbi dòd!

yanû súnìlas kamlāvāti hūndís ashòkas sût' yārànû lóg, tanû gāyí tas zyàday yírûvûni nāv. kamlāvāti äs ath mǎhlas manz lagbag tré vāri brònṭh àmûts. gāmúk zāmìn jàydād kûnīth òs tamí āth' mǎhlas manz akh makànû mǎli hyótúmút. rópyí àsakh vóphûr. tasúnd rùn òs bàpāri tû sú òs zyādûtar nêbrûy ròzàn. ashòkas äs māj' prath dôh khēnû khātrû pānsû dívàn, yath sú chhōnyāḥ ṭōnyāḥ karàn òs. sígrèṭh tí òsús lôkchāray làryòmút. súnìl òs üṭh'mí jamāts paràn yéli ashòkû tasúndís sókûlas manz àv. tas àyí súnìlas sût' sakh barābādì. súnìlas yósû kasar bàkay äs, sô kãrnas ashòkan pûrû. tas na rüz vôn' parnas sût' kànḥ dílchaspì tû na garas sût'. mòl òsús lôkchāray gúzryòmút. māj' òs gēvàn gúḍārí. na òsús kãnsí hūnd bīm tû na kãnsí hūnd bay.

shyàmàjì vätì dâh vâri pànas rath kâđíth garû paknàvàn. rüni súnd pênshan tû kânì pòrûch kírây! tâthi pêth äs sô gúzàrû karàn. pànû òsún mætríkas tànì pómút tû amí kínì äs hêkàn kam zyàdû súnilas parnas lèkhnas manz madad kâríth. sât'mí jamäts tànì äs súnilas jàn nambar yívàn, magar patû àv nû kénh samûj zí tas kyàh sapúd. sât'mí jamäts pêthû dâhímí jamäts tànì vâtàn vâtàn gav sú pürû pätthi athû talû níríth. mäji yà màmm agar zành kälì kénh vanûhãnas, tíman òs búth khéní vôthàn.

* * *

súnilas òs byàkh yàr rãshidû. ashòkû tû rãshidû, dônvey äsì parnas lèkhnas manz tâsì hì magar gúzàrû mùjúb òs rãshidû saras. rãshidún mòl kamàl säb òs janglàtúk tshèkûdar. gôđû gôđû òs sú tí saphèd pòshûy magar pät'mên dón trén vâriyan kamòv tãmi sakh pãnsû, yémí sût' tasûndí garyúk nakhchay badlêv. makànû àv títhû pätthi shèrnû sanbálnû zí tath gâyi bûnglû shakûl. pashas àv kràs bàm karnû tû síngal túlíth tìn làgnû. sãrisûy makãnas àv àndûr' nébûr' rang karnû. vagûv' tû satranjí pharûd túlíth àyí kãlin trãvnû. gãnas banêv hamàm tû àngnas gàrdan. àthi sût' banêv kamàl dìn kamàl säb.

* * *

kamàl säbas òs súnìl bađû tòtth. dapàn akí dóh äsì súnìl, rãshidû tû tíhíndì kénh tsàtû bãy sókûlû tsálíth véthí manz shràn karní vãthimûtì. rãshidas äs nû tshànth tagàn. tãmi yúthúy pãnis manz dúng dyút, sú gav yìrû. bàkay làđkav túl húy tû khât' bãthís pêth vãpas. akh làđkû gav dòràn dòràn rãshidún garû shéchh vanûní. magar súnìlan hòv kamàl. tãmi trãv pãnis manz vôth. duri òs pãnis manz rãshidún kalû yívàn bòznû. véthí òs pònì vâriyàh tû bahàv tí òsús tèz. súnilas òs rãshidû kúnì tãrikû bachàvún. yí kãm äs khatarnàk tû ath manz òs súnilas panúnís zúvas tí khatrû. tas äs tshànth tagàn magar tìts mahàrath äsûs nû. tãmi kãr hêmath. tèz tèz tshànth vàyàn vòt sú rãshidas nish tû dítsûn tasûndís mastas thaph. vãpas tshànth vàyínì òs bađû múshkíl. pãnis sût' lađ karàn hyótún sú varû varû bãthís kún vátún. yítis kãlas samèyí bãthís pêth vâriyàh lùkh. tíman manz òs akh nãví hãnz tí. tãmi kãđì palav tû vóth pãnis manz. pònì gav tas hãtis

tàn'. súnìl yúthúy tas brònṭh kún vòt, hānzan kār tas thaph tū rótúnas rāshidū khōnī manz. súnìlas òs phrakh khótmút. bãṭhís pēṭh vātíthūy àv sú làyínū. nàví hānzan sòv rāshidū pāthris tū kóḍṇas pòn'. yītís kàlas àv kamāl sāb tū tasūnz zanànū pàn māràn. kēntsū kālū patū àv rāshidas pūrū pāṭhi hēs tū sú òs vōn' ṭhikh. Kamāl sāban yélí bàkay lāḍkan tū nàví hānzas nīsh sārūy dālil bùz, sú gav zan dēvànū. tāmī rót súnìl nālūmatí. súnìlas ās vúní tí shānsh khasàn.

kamāl sāban hyāts nāv kār. gōḍṇíchí latí yélí sú tath manz dastgīr sābún gav, súnìl nyùn sūt'. dópnas yúth mē rāshidū chhú, tyúthúy chhúhām tsū tí. amí patū yélí tí kamāl sābūn' kún phèrní thòrní gatshūhān, súnìlas ās' sūt' nívàn. kamāl sābas òs tasúnd māli yatim àsún baḍū krūṭh bàsàn. yí patāh lāgíth zí súnìl òs mòl marnū vakhtū sírīph pāntsū vúhūr, vòt tasúndís dílas sakh dadārū. tasúnd vanún òs zí khòdà sāban chhí sārīy hívíy banāv'mūt', amāpóz hālāt chhí tas jàn yà kharāb banāvàn. yélí yélí kamāl sābún ḍrævar rāshidas garū nínū khātrū sókul òs yívàn, súnìl tí òs kārí khasàn tū shòkhāh kaḍàn. yíthū pāṭhi òs dāhan pandāhan míntan tas tí panún pàn sāhāb jì bàsàn. magar pazar òs pazar. sú mà òs asli sāhāb jì? tū yí kath ās tas dílas khānīth gāmūts. súnìlūnís phalūvāy gatshnas òs akh bóḍ bàrū vajah, tū sú vajah òs sāhāb jì. magar yí vajah àv nū kānsí samūj.

shyāmājì hūndís garas brònṭhū kani òs ròzàn bàskar nāth. sú òs dívijanāl ínjiníyar. súnìlún mòl mùtì lāl tū bàskar nāth ās' akíy sātū nòkrì lāgimūt'. dóshvay ās' tamí sātū āsístānt ínjiníyar. mùtì lāl òs nū rashvū raṭàn. kāmí kàras kyút tí òs sēṭhāh tēz. aḥsar āsís sakh yazath karàn hālānkí ṭhèkūdar tabkū òsús nārāz. chīph sābas tí òs sú baḍū ṭòṭh. yélí tí chīph sābūnís daphtarās manz kānh zórurì mītīng āsīhè, sú òs mùtì lālas zórur búlāvàn. yí vúchhīth òs tasúndēn vārīyāhan sāthīyan sēṭhāh rashūk sapdàn, magar dílū

òs nû kành tas khalàph. sàriy äs' tasûnzí kâbílíyâts hûndi kâyíl tû tarkì hûndi vômèdvâr.

mùtì làlas khàndar karnû patû dôyí vûhûr' zàv súnìl. súnìl òs pàntsû vúhrúy yélí mùtì làlas ladàkh tabdìlì kârûkh. lôkṭís shúrís nísh tshênû gatshún gav mùtì làlas sêṭhàh nàgavàr. panún shúr kas chhúnû ṭòṭh àsàn magar mùtì lâl òs zyàday pahan hâriṭh. sù òs kâlû pagàh néchív' sûndí khâtrû naví naví skimû banàvàn tû badlâvàn. "súnìl banàvan nû bû injìníyar kénh. sù banàvan bû ḍàkṭar. na na, mê chhú bàsàn sù karnàvan bû ày è ês. yà natû karnàvan êl-êl-bì". kâtsàhí laṭí vónús shyàmàjì zí sù chhú vúní lôkúṭ, vúní kyàh chhú karún yí sùnchíth? magar mùtì lâl òs nû yí kath manûnas tayàr. dapàn òs zí prath kành kath gatshí brònṭhúy thavûni sêkû kâriṭh tû tamíy hísbû gatshí búthí pakún. shyàmàjì hûndís mälís màjì tí äs tasûnz yí dùr andèshì sakh pasand.

mùtì làlas gav ladàkh gatshún sêṭhàh dúshvâr. magar sarkär' àḍar òs, tath kyàh karìhè? hàlânkí tas äs vâriyàhan baḍên aphasaran sût' zàn tû tíman vâniṭh hékìhè sù panún àḍar kænsal karûnâvith. magar sù òs nû yatshàn panûní rósùkhúk nàjâyíz phâyḍû túlún. dapàn òs yélí prath kành yí sònchí, télí kús gatshí. àḍar vatnû patû akí rét' dràv sù ladàkh. atí òs nóvúy àlam. ladàkh äs lôkúṭ jây. sarkär' mülâzím äs' zyàdû pàhàn kâshíríy tû tíman äs pânûvân' sakh baràdârì. kành òs nû kânsí vagúv tsaṭàn. sàriy äs' râliṭh milíth ròzàn tû akh âk'sûndís sôkhas dôkhas manz shârik sapdàn. magar mùtì lâl òs parèshàn. tas òs nû kúní sût' díl lagàn, tíkyâzí az òs sù gôḍnìchí laṭí shúrên bàtsan nísh dùr sapdyòmut.

lagbag dôn rêtan ladàkhû ruzíth àv akí dôh mùtì làlas sarkär' kàmí hûndís sílsílas manz sírinagar yínúk mòkû. amí dôh òs sù sêṭhàh khôsh. jìpí khasnû vakhtû bàsêv tas zan tû sù asmànì vúdàn òs. jìp drâyí. jìpí manz äs' ḍrayvaras alàvû tsòr naphar tû tím äs' pânûvân' asúnàh gíndúnàh karàn. mùtì lâl òs panûnên gôtan manz. pât' kín' bíhíth âk' naphran prítshús, "vâpsì hûnd kyàh màhrà chhú prògràm?" mùtì lalan bùz nû kíhín'. sù òs akây kath sònchàn jìp kar vâtí shahar?

magar jìp vâts nû shahar kénh. bàlû vútrâyí vasàn vasàn gav jìpí âkís tilû ṭænkaras sût' khatarnàkh ṭakar tû sô gâyí pàntsh hath gaz bôn âkís khayí manz ḍúlû. dapàn yélí míltri hûndí maddû sût' làshí kaḍnû àyí, tíman äs chéṭín' gämûts. tím äs' síríph palûvav kín' pachhànûnû yívàn.

súnìl tû bàskar nàthún néchúv sàhàb jì äs' akíy vānsí. sàhàb jìyas òs aslì nāv narèsh magar garí äsís tãṭhínýàrû kíni sàhàb jì vanàn. bãḍís móhníví súnd néchúv àsnû kíni gòs mãhlû vâlên nísh tí yóhóy nāv dāríth. súnìl tû sàhàb jì äs' dônvey àkísûy jamäts paràn, magar sókùl äsíkh alag alag. súnìl òs sarkäri sókùlas manz paràn tû sàhàb jì òs kànvant gatshàn. bàskar nàthas äs' zû shúr', sàhàb jì tû bablì. bablì äs sàhàb jìyas zû vāri lôkút. bàskar nàthas òs péṭh' vāni tí pānsû rùd banàn. amí kíni òs tyúhúnd lasún basún tayas péṭh. bablì äs sêṭhàh syāz tû narûm díl magar sàhàb jì òs zan tû shahzādû. sú òs prath dôh vardì badlāvàn. asmāni rangû kāmiz, nyul níkar tû vōzûj ṭay lāgíth tû athas manz hàkì rãṭíth yélí sàhàb jì garí nēràn òs, súnìlas àsû àchh daras lagàn. sàhàb jìyas patû patû òs tasúnd móhnyúv bæḡ hêth pakàn tû sàhàb jìyas sókùlûchí basí manz khāríth vāpas yívàn. mùtì lālûní marnû brònṭh äs' dôshvāni garan pānûvāni khōshgavār tòlúkàt. magar yélí rùn mãríth shyāmājì hūndì hālèt kharàb gāyí, bàskar nàthûnev hyót vārû vārû lób. bàskar nàthûni zanànû nírmalà jì tí ruz shyāmà jì níshí dùr. sunchún, "àdam nazar chhí kharàb àsàn. khabar chhà, sòn lasún basún yisà khōsh"?

vārû vārû lóg dôshvāni garan pānû vāni dūrêr. kénhas kàlas rùd sàhàb jì zabardāstì súnìlas panún garû nívan tû panûni tamāshû hàvàn. magar akí dôh yélí tāmì nébrû péṭhû anûnāvmûts shaklí kítab súnìlas díts, nírmalà jì khót chéshman rath. athû mùríth hyātsûn súnìlas sô kítab vāpas. súnìlas sût' hyót sàhàb jìyan tí vadún tû gāyas gít'. bas, amí patû vód nû sàhàb jìyan zānh. mālì mājì dyút nû tas súnìlas sût' vōthnû béhnû, tû vārû vārû gāyí zû mòsum alag.

súnìl yùt yùt bãḍàn gav, tyùt tyùt gav tas éhsàs zí sú kòtāh pas pāyí chhú. mòl marnû vakhtû òs súnìl lôkút tû tas òs nû mālì súnd khàs kénh vón. magar bàskar nàthas vúchhíth òs tas bàsàn zí tasúnd mòl tí àsíhè yúthúy tû sú tí àsíhè tas kí' kam kam chiz anàn. yémì dôh bàskar nàthan néchívís kyút lôkút saykal ón, tû móhníví sūndí madtû sût' sàhàb jìyan sú chalāvún hyót, súnìlan hòr àchhav kíni khùn. magar yí khùn vúchh nû kāsí. na bàskar nàthan, na nírmalà jì tû na shyāmà jì. amí dôh byùṭh súnìl tsèr tàmm àkís bòní kúlís tal ósh hàràn tû àchh band kāríth mālís tshànḍàn.

sàhàb jìyas tû babli òs garí màsṭar parnàvàn. yélí yélí rízalṭ òs nèràn, bàskar nàthûní garí òs zan mälû lagàn. shúrên hûndís pàs gatshnas pêṭh äs' tíman nâv' palav yívàn làgnû tû mähûli' mählas äs yívàn míṭhây bägràvnû. bàskar nàthûni' bäs zû äs' nû babli zyàdû palälû karàn, magar sàhàb jìyas äs' nû kúní kûsmûch kàn h kâmi thavàn. tasûndís vóhrûvädís pêṭh tí òs jàn hangàmû àsàn. nírmalà jì äs amí dôh súbhas bèchhûnên akh akh sèr tómúl tû pàntsh pàntsh rôpyí dívàn. sàhàb jìyas äs' móhnívi' nakhas pêṭh túlàn tû bàgas ândi' ândi' phírûnàvàn. shàmas bāgi' äs yívàn bàlkanì sajàvnû. tàlvas àsû yívàn zülû mälû alùnd tràvnû. khàs äshûnàvan tû sàhàb jìnên yàran òs yívàn sàl karnû. yémí sätû sàhàb jì kèk òs tsaṭàn, tamí sätû òs zabardast tsarípóp sapdàn. 'hapì bārûthdè' hûch krakh òs súnìl panûnís kúṭhís manz bòzàn. tasûnzí dàrí pêṭhû òs yí sòrûy sìn sàph sàph yívàn bòznû. shyàmàjì tí äs yí sòrûy kénh vúchhàn tû vôsh tràvàn. sô äs súnìlûnís vóhrûvädís pêṭh akh tàhrí phólàh karàn tû prèpyún hävith kàvan tràvàn. súnìlas äs nû rät' ràtas néndrûy yívàn tû sú òs sònchàn, “agar pàpàjì zindû àsíhè, sú kòtàh bóḍ kèk aníhè?” súbhas vâthíthûy òs sú màjì savàl karàn, “pàpàjì kâmi òs ladàkh sùzmút”?

râshidún mòl kamàl sàb òs akh rût ínsàn. tas òs yémí kathí húnd baḍû éhsàs zí súnìlas chhúnû garí gúzàrû jàn. sú òs yatshàn zí kúní târikû gótsh tasûndí tarphû shyàmà jì kénh madad sapdún. magar zanàní dítsnas nû vath. tasûnz zanànû râphikû äs nû bad magar sô äsûs vanàn, “zamànû chhú kharàb. dàh karan dàh kathû. amí khótû jàn gav zí mæṭrík karnû patû raṭhtan súnìl tí pànas sût'. ànû tsòr tí kamàví tû shyàmàjì tí gatshí athû róṭ. béyí agar khòdà sàbas rût òs karún, dèv zímûvâri' yíth phúṭí”. kamàl sàbas àyí yí kath pasand. magar zanàní vónún zí kàn h phäslû karnû brónh gatshí shyàmàjì sût' yín' kath karnû. khabar chhà tamí mà àsí béyí kénh sùnchúmút. yí kath äs gòḍay sarû gämûts zí súnìl tû râshidû chhínû brònṭhkún paḍäy jârì thavnas kâbíl. râshidas òs vaysè tí mäli' sùndúy kârûbàr sanbàlún.

shyàmàjì äsì lùkan nísh kamàl säbûnì baḍû tärìph bùz'mûtì. yí tí äsûs patàh zí sú chhú súnìlas néchívì nazrí vúchhàn. äkhûr dràv mæṭṛikas rízalt. rāshidû òs phèl magar súnìl òs pàs. zyàdû kharàb nambar tí äsìs nû. sêkanḍ ḍívìjan òsûs. rāphikà jì äs rāshidûnì gôḍay patàh zí sú gatshí nû pàs magar súnìlûnì pàs gatshnû sûtì gāyí sô sêṭhàh khôsh. tasûnz kath karnû khätrû yélí sô shyàmà jì níshí vāts, tamí kórús nû ínkàr. akhtúy gāyí sô khôsh zí súlí garí lagí kúní bàl bachhí tû béyí ròzês kamàl säbûnì nazar gúzar. tamí zòn yí kamàl säbûnì éhsàn. sùnchún, “mê matû ðitan. pānas kyútúy agar kamāvì, sô tí chhí bāḍ kath. bû kütís kàlas ròzas zínḍû.” magar dílas rùdús phraṭû phraṭh. tamí vón rāphikàjì kún, “sòrúy gav ṭhìkh. magar tōhí chhavû patàh zí myòn néchúv chhú varaphtàr. āmì mà chhí az tànì kànḥ zímûväriyàh sanbālmûts. yús nû garas lagí sú katí lagí paras. yínû pagàh kôdrath rāchhín kénḥ atúr gatshêm kārìth.” magar rāphikàjì äs mútmayìn. tamí vónús, “yúth sú chòn néchúv chhú tyúthúy chhú myòn. mê chhà rāshidû akh tû sú chhúm byàkh. tsû mû bar kúní kûsmûch kànḥ phíkír. atúr karí tû mê karí. bas, así chhú síríph chòn ànkàr bakàr. kamàl säbas chhú pûrû bíhíth zí sú chhú jàn lāḍkû magar hālätav chhú kharàb kórmút.” shyàmàjì tóg nû kíhínì vanún. sô gāyí rāphikàjì hûnz kath bùzìth sharmandû.

äkhûr àv súnìl kamàl säbas níshí nõkrì karnì. kamàl säban bāgräv kām. rāshidas thóvún jangal maṭí tû súnìlas daphtar. kamàl säban thāv yíman dôn kíts alag gāḍì. nāv gāḍì vúchhíth àv súnìlas búthís rang. tas gāyí manûch múràḍ pûrû. kamàl säbûnì múnshì jìyan héchhínòv sú sòrúy hísbāb kítab. súnìl òs dêmāgû kíñì kāphì tèz. shéyíy rétì gav sú ath kàras manz mähír tû múnshì jìyas gāyí vāriyàh zímûväri kam. múnshì jìyas òs pûrû yékin zí súnìl hékí vakhût gātshíth kúnúy zón tí kām sanbālìth. tû yí kath vānì tāmì kamàl säbas tí. kamàl säb òs sêṭhàh khôsh. tíkyazí rāshidan tí äs panûnì zímûväri ṭhìkh pāṭhì sanbālmûts tû béyí òs rāshidas tû súnìlas pānûvānì sêṭhàh talmèl. kamàl säbûnì ísràrû kíñì òs súnìl nêsûb tankhàh màjì dívan. bàkay òs sú pānas pēṭh vùḍāvàn. shyàmàjì myùl ath manz tí baḍû sūkùn. tamí òs nû zānh sùnchmútúy zí súnìl nèrí zānh kamāvûnì. kamàl säb òs vanàn zí bachas sakhtì karûnì chhúnû ṭhìkh. vārû vārû phúṭí pānay. tasúnd vanún dràv nû galath. vakhtas sûtì sûtì hyātsûn súnìlas sêṭhàh búrûdbārì yínì.

sàhàb jì òs yatshàn pì-êch-dì karún magar mälís äsûs nû tath sût' baràbadì. sù òs yatshàn tas dākṭar banàvún. sàhàb jìyan kór êm-bì-bì-ês. bàskar nàthan òs vóphùr päsû kamòvúmút tû panún nàv thavnû khätrû kór tãm' néchúv landnas manz mãzid parnavnúk phäslû. amí khätrû kòtäh päsû pêv tas dyún, tí vón nû tãm' kãnsí. tímav vón sàrínûy yì zì sàhàb jìyas väts tòray àphar.

bàskar nàthan thäv nû néchívís kúní kûsmûch kành kãmí. yùt päsû tãm' mónûgnas, tyùt sùzûnas. äkhûr tas tí kath kyút òs? tãm' vón zanàní, "kùr gäyí äkhûr lükû húng mãl. khàndar karòs tû nèrí garû panún. yí chhú tí chhú tû sàhàb jìyas kyútúy chhú. vòrû kàrû yíyí bóḍ bàrû dākṭar bãníth vâpas. badên badên haspatàlan manz karnas thapû thaph. landnûchí ḍigrì tû yétíchí ḍigrì gäyí zãmìn àsmàn pharûkh. béyí vanay akh kath. tasûndí yínû bròṅṭhúy thavay bù tas kíts nãv gädì àníth." nírmalàjì gäyí khòsh magar tas àv kyàhtàn' khayàl tû vónúnas, "tóh' hay äsívû vanàn, yí òs tí lóg sòrúy kúmàr jìyas. télí kath ànív gädì?" bàskar nàthan samjäv, "natû katí chhí päsû? vún'kês chhanû kãm tí khàs kénh. daph mê chhú jì-pì-phandṣ darkhàs kórmút. yath haphtas manz nèrí." "magar ...", nírmalàjì hétsòv kyàhtàn' vanún zì bàskar nàthan tsät tasûnz kath, "patû chhà yímûnûy jì-pì-phandḍ päsûnûy kún vúchhún. dópmay yí mê kamòv, tamí sàsû ganû kamàví sàhàb jì. daph vún'kês gatshí lùkan phíkíríh tarún zì sàhàb jì kasúnd néchúv gav."

magar lùkan tór nû kíhínì phíkíríh. zarkû barakh karvûnì nãv kàr rüz àngnas manz sàhàb jìyas pràràn, magar sàhàb jì àv nû kénh. tãm' sùz shéçhh zì tas chhí landnas manzûy àkís jàn haspatàlas manz nòkrì banàn tû phílhal hékí nû sù yíth. nírmalàjì rùd nû kòṭhên hêsûy. aḍû khòkhrí zabànì mãnjì tamí bablì trèsh. trèsh chêth yélí tamí bàskar nàthas kún nazar träv, tas vúchhín àchhan manz àjìb chamak. bàskar nàthan dópnas, "yí gav néchúv àsún. bù òsús gòḍay zäníth zì tas tràvan nû yòr kénh. pòz hay bòzakh, tas àsêkh tatí tí thapû thaph kãrmûts. ròz tû vôn' tayàr. vòrû kàrû gatshav às' tí tûr'. patû vúchhakh" bàskar nàth rùd vanàn. magar nírmalàjì äs yitís kàlas nêsûb landan vätsmûts. dópnas, "adû dèv às' tí yémí shíksû manzû àzàd gatshav."

shên satan vâriyan manzûy kâr kamâl säbas kôdratan sakh yâri. tas banêv kâphî pânsû tû sù àv shahrûkên badên móhnivên manz shúmâr karnû. súnîlûnî kâm tû tsúk vúchhîth òs sù gôḍay mûtäsîr, magar âkî vâkâhan ón súnîlûnî zîndgî manz zabardast ínkalâb.

ârmî hêḍkûvâtaran kôḍ phòjûkî khâtrû pûrû vâriyas pêṭh zyún saplay karnûk ṭéṇḍar. kâm äs karòrû badên rópyan. tamâm bâḍî bâḍî ṭhêkûdar àyî tsâsîth, magar sârinûy rûd kamâl säbún phraṭh. tíman äs khabar zí kamâl säb chhú ath kâras manz khílâḍî. tímaḅ kâr tas ṭéṇḍran manz barâḍârî karnûch gúzârîsh, magar kamâl säb gav nû tayâr. tâmî vónûnakh yas múkadar äsí sù níyî. ṭhêkûdaran manz òs akh naphar lâl ðîn. sù òs kúnî tí târîkû yatshàn yî kâm khénî. tâmî kâr sârinûy ṭhêkûdaran tû khâs kârîth kamâl säbas pânsû díth lób khasnûch pêshkash. bâkay ṭhêkûdar gâyî àmâḍû, tíkyâzí tím hêkûhân nû yíman dôn brônṭhû kani vútrîth. magar kamâl säb àv nû lâl ðînas athas manz. màmlû pêv âtîy.

lâl ðîn òs sêṭhâh châlâkh tû makâr. tas lâj patâh zí kamâl säbûnî kâkzî kâm chhú súnîl sanbâlân. tas òs pûrû yékîn zí kamâl säb lèkhûnâvî panún ṭéṇḍar súnîlas athîy. tî sapúḍ tí. kamâl säban lèkhûnòv kâlû shâmas panún ṭéṇḍar súnîlas athî tû kórún sîl band. dóyímî dôh súbhây vòt lâl ðîn panún akh sâthî hêth súnîlún garû tû kórún tas àlav. súnîl drâv nêbar. sù zânîhè nû lâl ðînas kénh. lâl ðînan khòr sù bahânû kârîth kârî tû nyùn âkîs hòṭlas manz. lâl ðînan äsî bægas manz akh lachh rôpyî ânîmûtî. tâmî vón súnîlas, "vúchh sä góbrâ, yî chhúy akh lachh. yî gav sâní tarphû tsê yanâmû. kânsî lagî nû kanas kan patâh. tsê chhay sîríph asî kamâl säbnî rêtû vanûnî. súnîl lóg sònchnî. lâl ðînan dyútúnas dílâsû. dópnas, "tsû kar asî pêṭh yékîn. khòḍâ gavâh, sâñî zabân khúlî nû kénh." súnîl gav àmâḍû tû dópnas, "mê chhúnû zabânî yâḍ. magar ṭéṇḍar barnû brônṭh akh ganṭû vanòvû bû sòrúy." lâl ðîn gav khòsh. phâslû gav zí múkarar vakhtas pêṭh vâtan tím âkîs múkarar jâyî, yétî súnîl tíman akh parchû pílûnâvî. ath parchas pêṭh äsí sòrúy líkhîth.

barâbar vakhtas pêṭh vòt súnîl jâyî pêṭh tû kânḅ kath karnû varäy pílûnòvún lâl ðînas parchû. lâl ðînan díts parchas nazar. tas àv búthîs rang. súnîl drâv vâpas.

ṭeṇḍar àyí khòlnû. kamàl säb òs sàrínûy saras. ṭhèkûdar samèyí tas àndi àndi tû lægís múbàrakh karní. magar tíman manz òs nû làl dìn kénh. tas òs gòmút gäylû. sú òs panûnêv sãthíyav àkís bènchas pèṭh tròvúmút. akh òsús havà karàn tû byàkh trèsh chàvàn.

làl dìnas òs sharàratû sût' búth vôzlyòmút. sú chéyihè súnilas rath. rôpyí raṭnûch kath kamàl säbas bòzûnàvnû khätrû vòt sú shãmas panún sãthì hêth kamàl säbún garû tû vãnín tas sãrûy dãlil. kamàl säb rùd bòzàn. yélí làl dìnan tshôpû kãr, kamàl säban kór súnilas àlav. súnìl àv rôpyí bæg hêth tû thóvún kamàl säbas brònṭhû kani. làl dìnas àv nû kíhín' samûj. kamàl säban pílûnòv bæg làl dìnas kún tû tòrûnas phíkíríh, "mê chhí yí sãrûy dãlil patàh. súnìlan òs mê sòrûy vónúmút. méy dyút àmís sú parchû líkhíth yús àm' tóhí dyútúnnavû. agar yí yétshíhè, yí hékíhè rôpyí rãṭíth tóhí sòrûy ràz vãníth. mê lagíhè nû kanas kan khabar. magar àm' kór nû tí. tíkyàzí yí chhú thadí pàyí mälís màjì húng aulàd. ìmàndãrì húng yúth nón sóbùth díth kór nû àm' síríph mälís màjì húngdúy yòt nàv ròshan, bãl'íkí thóvún myòn tí yazath. mê òs pürû yékín zí yí chhú akh làl tû yí chhú síríph hãlãtav kharàb kórmút. àm'sûnd' àzíkí kãrnàman dyút yí säbít kãríth zí myòn sònchún òs sãhì. mê chhú àmís pèṭh phakhûr. àzíkí pèṭhû chhí mê pãz'pãthi zû néchív, rãshidû tû súnìl." kamàl säbas lóg yí vanàn vanàn hóṭ. làl dìn gav sharmandû tû mãnjin kamàl säbas mãphì. súnilas kún trãvûn nazar tû vónúnas, "vày, métí àsìhè tséy hyù akhàh."

kamàl säban hòv panún vàdû pürû kãríth. rãshidû òsúy kãrûbàruk mälík, magar kamàl säban thóv súnilas tí kãrûbàras manz shé ànû híshû. kampãni àv nóv nàv dínû 'Kamaal & Associates - PHorest Lessees'. shyàmãjì àyí nû patsh. az òs gòmút tasúnd bãtúl pãz' pãthi bãth díth. sô às vúní tí àchhan mùran dívàn. "yí chhà pazar kínû sópún?" mùtì làlûnís phòṭúvas nãv màl trãvíth vónún tas kún, "az gòm chòn nàv ròshan".

súnìl banêv vôn' súnìl jì. naví kãmí manz àv zabardast phäydû. àkísûy vãríyas manz àn' súnìl jìyan panûn' zãtì kàr. pròn makànû kúníth banòvún barzúlí nóv búnglû. shyàmãjì às vôn' ràzû bày. tas rùz nû kúní chizûch kãnh kãmì. sô às kamàl säbas shúkúr

gúzàr, yém' tasúndís varaphtàras rûts vath häv. tas äs akäy kath zéví pêtḥ, "kamäl säbas katí hêkû hùríth"?

âkís vâriyas landûnas manz nôkrî kâríth àv sàhàb jì chhúṭì pêtḥ garû. sú òs nû kúní sùrtas manz kâshirí ròznas tayàr. tas òs shòkh landnas manzûy ròznúk. tâm' kór mòl mäj' tí amí kathí khätrû àmàdû zí bàskar nàthûnî ríṭàyar gatshnû patû ròzan tím tí néchívís sütíy. bàskar nàth tû nírmaà jì äs' khòsh. bàskar nàthûnís ríṭàyar gatshnas äs' vôn' masàh tsòr vâri. tâm' vón nírmaà jì kún, "yím tsòr vâri nèran vúchhàn vúchhàn. títís kàlas vâlòn vâru kârû babli tí nakhû. akhtúy gav jàn. ríṭàyar gâtshíth kyàh chhú yétí karún. yí chhà kànḥ jày ròznû khätrû"? yanû tâm' 'London Bridge' tû 'Thames' dãriyàvúk phòṭúv âkís kælandaras pêtḥ vúchhúmút òs, tanû äs tas yí jày vúchhnûch sakh kal dràmûts. "adû mahàgânishan bùzúnávû túhúndúy", vónúnas nírmaà jì vâpas. amíy sàtû thóv tamí mahàgânishas ròṭh.

sàhàb jì dràv pandàhí dóh' vâpas. nèran nèran kór tâm' mälís mäj' ísràr, "brònṭhús yìtav chakràh karní rêtas dôn rêtan. bù sòzòvû ṭíkaṭ." magar bàskar nàthan mònúš nû kénh. dópnas, "vâru kârû chhú tsòrí vûhûr' gatshûnúy. bãl' kyàh chhú pänsû zàyí karún". äkhûr péyí sàhàb jìyas mäli' súnzûy kath mànûnî. akh kath thâvnas nírmaà jì gòḍay nakhû vâlíth, "vâri zû vâri gatshíth karòy vâru kârû khàndar. kànḥ jàn pahan kùr vúchhíth sòzay bù tasúnd phòṭúv. væsè tsê kâtsàh pärmûts gatshíy kùr àsûn"? sàhàb jìyan tsâṭ tasûnz kath, "hatay mê kyàh chhú ath prútshún. yí tóh' kârív tí chhú mê manzûr. bù chhúsû mälís mäj' pêtḥ'?" nírmaà jì äs' bôkû phòlàn. sùnchún, "balàyí lãjsas. néchúv chhúm sôn. âmís gâtshûm nû kãnsí hûnz nazar lagûn'."

sàhàb jì òs pãzi' päth' sôn. tâm' mònúy nû béní nakhû vâlñû brònṭh khàndar karún. babli òs êm-ês-sì kórmút tû sô äs âkís kâlíjas manz lèkcharar lãjmûts. tas sapúd mòhan kríshnas süt' khàndar. mòhan kríshûn òs ðàkṭar. yí khàndar òs bàskar nàthan bàzäp'tû tékín' ralävíth tay kórmút. mòhan kríshûn òs dílúk narûm tû dàjas dahèjas khalàph. tasúnd mòl mäj' tí äs' sêṭhàh rûṭ'. tímav kãr nû bàskar nàthas kànḥ pharmäyísh. hâlànki lùkan nísh òs tímav bùzmút zí tâm' chhú nôkrî manz kãphì pänsû kamòvmút. vôn' òsús

néchúv tí zènàn. pãnsû gâtshís nà àsûnî? magar tím äsî vanàn, "asî yétshitan panûnîsûy nêchîvî súnd hàvún tû chhàvún. lùkû hûndís pêt̃h kyazî thavav nazar." bablî tû mòhan krîshnas tí òs pànûvânî jàn tû dônvay äsî akh äkîs sûtî khòsh. bàskar nàthûnî mäli hàlat äs nû vúnîkês tîts jàn kénh. magar tamî patû tí yî tasûndî tarphû múmkín sapúd, tí kór tâmî. sàhàb jîní tarphû sapdús nû kàñh athûróṭ. tâmî dópnas, "mê chhú makànû hênúk khayàl tû kharch chhúm kãphî".

sàhàb jî òs bablî hûndís khàndras pêt̃h sîríph äṭhan dôhan hûndî khãtrû àmút. sú òs pròn haspatàl trãvîth äkîs nãvîs haspatàlas manz gòmút. amî kîní äsûs nû zyàdû chhúṭî. kòrí tû zàm̃tûrîs thîy yélî nîrmalà jî tasûndî khàndrûch kath túj, tâmî kór sàph ínkàr. dópún yîtîs kàlas nû bû pûrû pãṭhî sêt̃ûl gatshû, tîtîs kàlas chhú nû khàndrûk savàlûy. nîrmalà jî àv nû tasûnd yî javàb pasand. tas bàsèyî äz'chî laṭî sàhàb jîyas manz kãphî pharûkh àmûts. sàhàb jîní vãpas nèrnû patû yélî tamî yî kath bàskar nàthas sûtî túj, tâmî vónús, "bachû chhú. nãv nòkrî chhas. parèshànî àsês nà? béyî, tatî kús chhús athû róṭ karnas? sòrúy àsês pèvàn pànûsûy karún. yîtîs kàlas nû äsî gatshav, tîtîs kàlas chhús bíchàras músìbatûy." nîrmalà jî tròv vôsh. tas yús bàr dílas pêt̃h òs, sú tsólús bàskar nàthûnî akîy kathî sûtî. magar parèshànî ruzûs tòtî. sàhàb jîyas sapdîhè jal jal khàndar tû garas manz yíyîhè nôsh. tamî äs sàhàb jîní khãtrû kùr tí vúchhîth thãvmûts. sòndar tû súshîl kùr. nîrmalà jî òs pûrû yékín zí hargàh sô tasûnz nôsh banî, tas vátî sakh khãdmath. sô äs sònchàn, "khàndrû patay mà níyas sàhàb jî pãnas sûtî! vãrî ḍòḍ vãrî chhús byúhúnúy, yîtîs kàlas sàhàb jîyún mòl ríṭayar gatshî. patû gatshav sãríy yíkûvaṭû."

magar nîrmalà jî hûnd yî armàn gav nû pûrû kénh. pûrû äkîs vãríyas lèchhî sàhàb jîyan masàh tré chíṭhî. khàndras mútlík kàñh kath lèkhûnúk òs taslûhûy, sú òs nû shéchi khabar tí vãrû pãṭhî lèkhàn. patû gav chíṭhî vãtnas tí thakh. bàskar nàth tû nîrmalà jî äsî parèshàn. bàskar nàthas vòt ríṭayar gatshnúk vakhût nãzìdikh. tas òs nû samjûy yívàn zí äkhûr nèrnûch tayãrî hay karûnî chhî, sô kíthû pãṭhî karav. pûrû prògràm chhà banãvîth thavún kînú na?

bàskar nàthas pèv nû zyàdû kàlas pràrún. rêṭayarmênṭû bròñṭhûy vãts tas sàhàb jîyínî chíṭhî. chíṭhî hûnd nãv bùzîthûy gãyî nîrmalà jî yî dãpîzî tí ḍúlû. bàskar nàthan

mûtsræv chíṭh'î tû lóg parní. vâru vâru phyûr tas búthís lyódúr rang. chíṭh'î péyas athû manzû pathar. nírmalà jì rûz róbùdû hísh vúchhàn. bàskar nàthas phûr nû kíhín'. tas àsû sàhàb jìnís phòṭúvas kún àchh daras. hyamath kâríth túj nírmalà jì chíṭh'î athas kèth tû pârûn.

az òs bàskar nàthas vóhórûvòd. rítàyar gãmûtís gav tas lagbag akh vâri. sú òs mòhan jiyas sût'î bæthkí manz bíhíth tû babli às chòkas manz màj'î madad karàn. mòhan jì òs vanàn bàskar nàthas, "trävív màhrà pràní kathû. yímû kathû karnû sût'î kyàh matlab nèrí? sàhàb jiyas tí àsíhè kénh majbùri. yà sùnchúmût àsên khabar tóh'î dívúsà ijàzath?"

dar asûl òs sàhàb jìyan pànas sût'iy kãm karan vâjn'î lèḍi ḍàktar padmày'î sût'î khàndar kórmút. padmà às jàn àsan valên hûnz kùr. magari tas òs nû bòy kànḥ yús tasûndí khàndrû patû málís màj'î hûnz khâdmath karíhè. amí khâtrû òs tamí gòḍay sharût thóvmút zí sàhàb jiyas péyí tasûndísûy garas manz ròzún. yí kath às sàhàb jìyan manzûr kârmûts. akh às tas padmà pasand. béyí òs tas padmày'î hûndí khótû zyàdû yí pasand zí tas mèlíhè khàndrû patû kâphì daulath. padmày'î hûnzí màj'î òs nû séhat ṭhìkh. sô às yatshàn panûní zíndûgânì manzûy kòrí hûnd khàndar vúchhún. sàhàb jì òs nû yatshàn panûnís khàndras manz málís màj'î hûnz múdàkhalat. tas às patàh zí tasúnd mòl màj'î chí tas yatshàn kâshírí manzûy khàndar karún. magari tas òs nû yí manzûr. sàhàb jìyan òs vôn'î dúniyàh vúchhmút, "kújà landnas manz ḍàktârì pãrmûts kùr tû kújà kâshírí hûnz kùr. dôshvân'î chí zãmìn àsmàn pharûkh. mê chà zíndûgì manz brònṭh pakún kínû path gatshún". amí kín'î thâv nû tãm'î kanas kan kãnsí khabar tû nyùn khàndar kâríth. sàhàb jiyún khàndar òs dar asûl babli hûndí khàndrû brònṭhûy sapdyòmút. tamíy às tas babli hûndís khàndras pêṭh vâpas nèrnûch jaldì. makànû mál'î hênûch kath tí às tãm'î galath vãn'mûts. pazar òs yí zí tas os panûnís khàndras pêṭhûy sòrúy pãnsû kharûch gòmút.

bàskar nàthan tsâṭ mòhan jiyín'î kath, "mê na sã chhúnû amí kathí hûnd aphisûs zí así prûtsnû varây kyàz'î kór tãm'î khàndar. na chhúm yí aphisûs zí às'î kyàz'î níyan nû pànas nísh. bú chhús máníth zí sàní tòr gatshnû sût'î baḍíhè tas kharchû. béyí hóhvûr'î garas manz kíthû pãṭh'î thavíhè así? magari mê chhú akí kathí hûnd sèṭhàh aphisûs. tasûnzí zanàn'î yélí panûnís málís màj'î hûnd sùnch, tãm'î kyàz'î

sunch nû? tâmi vón nà tas zí myänís mäliš màjì kús chhú vúchhan vòl? tâmi kórû rópyan sàní khótû zyàdû môl. así òs nû tasúnd pänsû bakàr. magar tas rùd nà yàd zí así kíthû päthi róchh sú. sú gótshà mè búdíth vanún zí säiry yélí pénschan pänsan pêth chhí gúzàrû karàn, tóhí kyàzí hékív nû kàríth"? yí våníth vóth bàskar nàthas ósh. mòhan jìyan vónúnas, "yí màhrà gav nû thikh. díl gatshí nû lôkút karún. bû chhús nà túhúnd aulàd." bàskar nàthchan rónas athas manz athû tû vónúnas, "túhúndúy sahàrû chhú. natû àsíhè kòthchan khabar kyàh gúdryòmút. àsí katí hékav tóhí bàtsan dôn hùríth. bû òsús sònchàn zí myòn aslí jägìr chhú myòn néchúv. magar tí òs nû pazar. pazar chhú yí zí kùrûy chhí mäliš màjì húnz hamdarú d tû khàdmath gúzàr". bàskar nàthún vanún òs pòz. tasúndí ríṭayar gatshnû patû rùz tíman bàtsan dôn kùrûy shànû díth. tíman gav yí mãshíthûy zí tíman òs néchúv trävíth gòmút.

* * *

súnìl jìní khàndrúk kàḍ dínnû khàtrû vâts shyàmà jì bàskar nàthún garû. kòchas atsvúnúy péyí tas nírmalà jì pêth nazar. kàrí manzû bôn vâsíth ràṭ tamí nírmalà jì nalúmatí. nírmalà jì àyí nû patsh. yanû shyàmà jì naví jàyí basní gâyí, tanû àyí sô gòḍnìchí laṭí ath mãhlas manz. bàskar nàthchan tí kórnas sakh yazath. dópnas panûnís bachas chhú khàndar tû àsíy gâtsh' nà yín'. nèrnû vakhtû dràyí nírmalà jì tas nêbar tàn' sût'. dràyvaran mûtsròv darvazû. kàrí manz bêhàn bêhàn pèv shyàmà jì yàd tû prítshún nírmalà jì, "kús tàn' òsúm vanàn tóhí chhúvû nêbar gatshún. vôn' yínû sänísûy khàndras pêth gâtshív". nírmalà jì dyútúnas dílàsû. dópnas, "sàhàb jì chhú sakh patû lógmút. magar àmís chhanû pànas tatí ròznas baràbàdì. dapàn chhú panûnì zênû jày tû panûnì ang àshùnàv trävíth kót gatshav".

* * *

6 *dārûhòr*

dílí hûndís médqíkûl ínûstîchûtas manz gav az kúmàr jîyas pûrû akh rêth. tas òs bôkûvachên húnd dòd. vún'kês äs tas bêdâs pêth mast néndûr pêmûts. kalas òsús kangúv dínay tû búthís äsûs sêthàh dâr àmûts. ràni äs haspatàlûkís àngnas manz âkís bënchas pêth bíhíth bãyís pràràn. dabal tsót äsûs athas kêth tû nazar äsûs sadkí kún. àngnas manz òs lûkû arsàthàh magar sâriy äs' panûnên panûnên hârisàtan sût'. kânsí âkís äs nû béyí sînz phíkír. yí haspatàl òs nû ràni hûndí khâtrû nóv kénh. yétí òs tâmi pàpàjîní vakhtû tí vâriyàh kâl gúzòrmút. sòrúy òs tyúthúy. kúní chîzas äs nû kàn pharûkh àmûts. ràni òs bàsàn zan gâyí tas akh vâns âtíy.

ràni thâv dabal tsót pathar tû trävûn bënchas pêthûy lar. az äs nû tamí ràtas âchh vâtmûts tíkyâzí kúmàr jîyas nakhû yús bêmar òs, tâmi òs ràt' ràtas pûrû wàd nakhas túlmút. sú vanàn kyóh òs, tí àv nû kânsí samûj. dapàn yanû sú haspatàlas manz dâkhûl òs gòmút, tanû àv nû tas kàn nazar díni. tas tí òs yóhóy dòd yús kúmàr jîyas òs. lûkan hûndí madtû sût' kór nârsí tû wàd bàyan badû múshkîlî sàñ sú kòbù tû ínjakshan kâríth pävûhâs néndûr. amí patû àyí nû ràni néndûr kíhíní tû sô ruz ràt' ràtas húshârûy.

kàrí hûnzí hàrní sût' mûtsrâví ràni âchh. akí naví màrùtì kàrí manzû vâthí bãts zû âkís màrîdyàdam ínsànas thaph kâríth tû tsâyí ày-sì-yùhas andar. mardas òs nóv àsmànì rangû sùth lágíth. hâtis äsûs tày tû khóran nóv bùth. zanàní tí äs nâv banârsì dùt' lágíth. bàsàn òs hàl hâlûy chhúhâkh khàndar kórmút. ràni pèv panún vakhût yàd yélí só tû kúmàr jì yíthay pãth' pàpàjì hêth òr äs' àmût' tû pàpàjì òsúkh ày-sì-yùhas manz dâkhûl kórmút. ràni lâj màrùtì kàrí múday gâñdîth vúchhñí. yí kâr tí äs bílkûl títshûy yítsh kúmàr jîyan äs àn'mûts tû yath pêth garas manz zabardast tanàzû òs sapdyòmút.

* * *

kúmàr jîyan òs bì-è kórmút tû sú òs mãli sîndís sókûlas manzûy kãm karàn. tasúnd mòl pàpàjì òs rítàyar gatshnû brònth tâhsìl éjúkèshan aphasar rùdmút, tû amí patû òs tâmi panún sókûl khûlmút. tas òs badû shòkh zí tasûndì dónûvay néchíví karûhân tas sókûl chalâvûnas manz madad. magar shàdì lâlûnì nêbar gatshnû sût' vòt tas ratshàh dadârû.

pàpàjìyas òs nû vóni séhat ÷hikh ròzàn. lêhàzà òs sókùlúk sòrúy bàr kúmàr jìyas pêṭhûy.

rànì òs nû khàndras pêṭh khàs dàj ónmút. kúmàr jìyas tû tasûndís mälís òs nû amyúk kành malälû, tíkyàzí tím äs' hamèshû ath chìzas khalàph. magar kúmàr jìní béní kàkì òs sakh kìnû. tamí òs panûní vakhtû tì mälís yí dâpízí tí rath välíth agnas dôgan dàj hyótmút.

rànì òs mälínyúk nàv santòshû. tasúnd mòl òs akh lôkút môkút mùläzím tû tas äs nû àmdânì tìts zyàdû. magar shúrên parnàvûnas manz rùd nû sú path. santòshas äs mäj lôkûchàray mùmûts. tasúnd bóḍ bòy mòhan jì òs bì-ès-sì kâríth nòkrì karàn. mòhan jìní khàndrû vakhtû äs santòshû bãhimí jamäts paràn. mòhan jìyíni zanànû äs àmir mälì súnz kùr tû tamí òs dàjû rāngi kâphì nakûd tû jínûs ónmút. väryúv vätiḥûy rót tamí garû panûnís athas manz. garích särûy kām rüz santòshûsûy maḥi tû ath manz gav nû tas kành athû rót. santòshún brònṭhkún parún àv nû bãykàkní pasand. tamí kór ælàn zí kòrí húnd bàh jamäts parún gav sêṭhàh tû amí patû gav tasúnd väryúv gatshnúy jàn. santòshas òs bì-è karnúk sakh shòkh magar sú shòkh gav nû tas pùrû. tasûndís mälís tí chalêv nû nôshí brònṭhû kaní kénh. nâṭijû dràv zí santòshas kórúkh bãhim pás kâríthûy khàndar. khàndar tshàndqnas manz tí kâr nû mòhan jìyan khàs kùshísh. yús tàn búthí às, tâṭhí kórún ànkàr.

rànì äs pàpàjìyas mälì sùndi pãṭhi yazath karàn tû sú tí òs tas sakh rachhàn. yí kath äs kàkí nàgavàr gúzràn. sô yélí yélí màlyún yíyíhè, télí télí äs sô hìth tû bahànû rãṭíth bãyís tû mälís nish rànì húnz chógûli khêvàn. kúmàr jì òs gôḍû gôḍû akí kanû bòzàn tû béyí kanû tràvàn, yúth nû garas manz phasàd vôthí. magar varû varû rüz yí mútsúkri zèṭhàn tû amyúk asar hyótún garas pêṭh pyón. kúní kúní sàtû òs kúmàr jì béní húnd póz apóz bùzìth zanàní rûḍàn, yath pèth garyúk màhòl sakh kharàb òs sapdàn. pàpàjì òs àm tòr

ràni húnd taraph karàn, yémí kíní tas kòrí sütí dúshmandäri äs. sú òs gôḍay panûní dàdí kíní parèshàn tû amí dränj dräj sütí gav sú vàray path. shan satan rêtan manz gâýí tas títsh hàlat zí sú pèv àl índiyà méḍíkûl ínštíchùtas manz dâkhûl karún.

kúmàr jìnên pèv haspatàl vàn baḍû dróg. akí patû akh têtṣ tû akh dòd balnû brònṭhûy byàkh dòd. rêth tàrû rùd yí sílsílû chalàn magar äkhûras ròv sòrúy. pàpàjìyan dyút haspatàlas manzûy amànath. yìtis kàlas äsí kúmàr jìyíní jäní tí gämûtí tû mäli tí.

pàpàjìyan òs kúmàr jìní khàndrû patay nâtpòryúk pûlàt kúnmút. tas òs néchívís kíts kàr hénúk sakh shòkh. dapàn òs kúmàr jìyíní sàriy yàr chhí kàran manz phèràn tû jàn gâýòv agar ämís tí kàr àsíhè. hàlànkí kúmàr jì òs zàmìn kûnûnas khalàph magar mälsûndís zidas brónh kaní chalyòs nû kénh. akh kath äs zórùr. kúmàr jìyas tí òs sakh shòkh zí panûní kàrí manz gatshíhè mòl hêth màtàyí húnd darshón karní. magar yí shòkh gav nû pùrû kénh. kàr hénû brònṭhûy pèv pàpàjì bêmàr tû tâthí sütí môklèyí pänsû tû garyúk súkùn.

mòl marnû patû gav kàkí húnd báyis tû bâykàkní nish yún sêṭhàh kam. magar angan äshnàvan manz tíhûnz badnâmi karnas rùz nû sô path kénh. sàrinûy vónún zí kàr anûnúk shòkh òs asli ràni mäli. tamíy kór pàpàjì zàmìn kûnûnas pèṭh majbùr. pänsan pèṭh tí lòg kàkí nyày. dópún zàmíní húnd pänsû katí lóg sòrúy pàpàjìyas? sú thóv nêsbû khótû zyàdû ràni dabävith. tamí chhú kúmàr jì thóvmút athas manz. yí vanàn chhas, sú chhú tì karàn.

kúmàr jìyas äs nû sókûlû manzû zyàdû àmdâni kénh. magar tamí patû tí òs tas zàmíní pänsav alàvû sêṭhàh kharch gòmút, yús tâmí yàran dòstan nish karz kârith òs túlmút. kúmàr jìyas òs nû hísàb lîkhíth thavnúk àdath. tamíy òs nû tâmí mäli pèṭh kharch kârímûtí pänsúk hísàb lyùkhmút. magar kàkí lòg hísàbas pèṭh sakh dalûvanzúv tû maslû pèv äkhûr shàḍi làlas pèṭh.

shàḍi làl òs kúmàr jìyún lôkút bòy, magar pazar òs yí zí kúmàr jì òs nû pàpàjìyas panún néchúv. dapàn khàndrû patû äṭhan vâriyan tàní tí rùz àshà jì bè-aulàd. äkís

béyisûndís vanûnas pêṭh ón tímav akí nârsíng hòmu pêṭhû akh bachû mângíth. bachas äs mäj mùmûts tû mòl òs nû tas dóyúm khàndar karnû mùjúb rachhnas tayàr. âmísûy bachas thóvúkh nàv kúmàr jì. kôdratû súnd kàr gav yúth zí kúmàr jì mangtû raṭnû patû dôyí vûhûrì zàv àshà jì shàdì lâl tû tamí patû kàkì. ratshàh bãdì gâtshíth lâj shúrên âkís béyís nísh aslíyat patàh. kúmàr jìyas sûtì mày móhbat vartavûnas manz àyí amí patû shàdì làlas tû kàkì sêṭhàh pharûkh, magar mälís màjì húnd lòl rùd kúmàr jìní khätrû barkaràr tû tath gâyí nû kành kâmi. kúmàr jì rùd bì-è kâríth mälís sûtì sókùlas manz. shàdì làlas òs ínjinérì karnúk sakh shòkh tû ath manz dyút tas kúmàr jìyan pûrû sàth. shàdì lâl tsól ínjinérì karnû patay kanædà. dapàn tâm'sûndì kénh yàr äs' gôḍay tòr gämûti tû tímûy äs tas kal kâḍmûts. kanædà gâtshíth thóv nû shàdì làlan bãyís sûtì khàs kành lèn dèn. kénh kâl patû kór tâm' mälís màjì vanûnû varäy âkís mìmí sûtì khàndar. mày móhbatû hísabû òs nû shàdì làlas mälís màjì sûtì tí khàs kành vâṭh, magar tíman pänsû râng' madad karnas manz òs sú prath sätû tayàr. tas òs pûrû bíhíth zí pänsay chhú prath kúní takliphúk yalàj. dapàn tasûndì tsalnû kínì tû kúmàr jìyas sûtì rût sólúk na karnû kínì gav màjì héh tû sô ruz nû zyàdû kàlas zindû.

kúmàr jìyan mòn nû títis kàlas khàndar karún yítis kàlas nû gôḍû béní nakhû väjín. shàdì lâl àv béní húndís khàndras pêṭh zanànû hêth tû jàn pänsû kharchòvún. hâlankí pàpàjìyan äs nû pànû tí kúní chizas manz kành kâmi thâvmûts. amí kínì òs pàpàjìyas kam kâlìl karz tí khótmút. pàpàjìyan róṭ nû amí patû zành shàdì làlún pänsû, tíkyazì tâm' kór kúmàr jìnis khàndras pêṭh yinas yí vâníth sàph ínkar zí tasûnzì zanàní chhúnû yòr yíth séhat ṭhìkh ròzàn. had gav yí zí sú àv nû mäli sûndís marnas pêṭh tí. síríph sùzûnakh shéchh zí agar pänsû bakàr chhúvû, sú sòzòvû. Kúmàr jìyan dyútúnas nû kành javàb. mòl marnû patû rùd nû shàdì làlas garas sûtì kành räbítû magar béní sûtì thóv tâm' sakh salàh.

zâminí pänsan hûnz kath bùzítth túl shàdì làlan àlamè bàlà. sú sanêv nû bãy sûndís takliphas kénh. amí bajâyí kí sú karíhè béní nasíhath, tâm' vón bãyís ṭélíphònas pêṭh, “agar tsû chhúkh nû zâminûkêv pänsav manzû béní yatshàn kénh dyún, tû parvây chhúnû kénh. bû sòzay pänsû, tímav díis. mê chhúnû bàsàn zí zanàní húndí khätrû

chhú b́ení sùt' ràvùràvún jàn. àkhûr sô tí mà vaní sòrúy galath? béyí mē katí chhí vóni túhúndên taphrìkan sanûnûch phûrsath.” kúmàr jiyas làj báy súnz yí kath zan gùli. màmlú pēv màtàmàlan pēṭh. zít'hi màman karûnòv sàrínûy brònṭhûkaní kúmàr jì tû rànì kasam zí zàmìnì pānsav manzû chhanû akh rôpay tí húrēmûts. amí patû sapúd màmlú raphàh daphàh.

kúmàr jiyas súdrèyí màli hàlat tû vâri jòràh gâtshíth àni tām' nāv màrùtí kàr. kàrì manz gáyí tím gòḍnēthûy òvì húnd darshón karní túlmúl. dóyímí dōh yélí kúmàr jì nāvìd hēth kàkì nish gav, tamí túl asmàn nakhas. dópnas, “así chhanà patàh yí kàr chhí zàmìnì húndên pānsan àmûts. así chhà chān' yà chānì zanànì húnd' kasam phíkírìh khasàn.” kath zèṭhèyí yémí laṭí zyàday pahan. kàkì rùz vanàn, “natû òsàh pàpàjìyas sòrúy pānsû mòklyòmút. tas hay zachí dúníth tí nērìhè rôpyí lachh.” kàkì thón báyis màr dyúnúy yòt bakàyàh. sú vòt kamí kashàlû garû vāpas. àz'chí laṭí hyót màman tí lób. tas às patàh zí yí chhúnû pazar. magar kàkì às rāntas, tas sùt' kús yíyìhè vāri?

rànì gav zabardast zèhni azàb. kàkì tû tasúnd rùn às' mānz' mānz' kúmàr jìní gār hāzrì manz tasúnd garû yivàn tû tas thavàn chhalû phól kārìth. kúmàr jì òs pānû tí sēṭhàh díl mólùl ròzàn. avay às nû rànì tas zyàdû kénh vanàn. akí dōh yélí tas kàkì húnd' rùnì bàzras manz bad-rad vón, tas gav sār' pēṭh' sàhlàb. tamí dōh pēṭhû tròv tamí kàrì khasúnúy. kúmàr jiyas tí bàsèyí kàr gób tû tām' thāv sô gæràjas manz band kārìth.

rànì díts kāmìtàn' zìr tû tas àv hēs. tasúnd bòy mòhan jì òs tas brònṭhûkaní khadà. rànì vúchhíthûy tshén' tas vālínj tû tām' rāṭ sô nālûmatí. rànì às àchhav kínì khùn hàràn. báy dyútús dílàsû zí sòrúy sapdí ṭhìkh, magar tas às pānas tí patàh zí yí chhú tshórúy dílàsû. ṭhìkh gatshan vòl chhúnû kíhínì. sú byùṭh b́ení nishíy bēnchas pēṭh tû rāṭûn sô pānas sùt'. rànì prútshnas, “múnì chhà vāray?” múnì às rànì húnz dú vārìsh kùr yósû tām' panûnìs màlìs nish jémì às trāvmûts. mòhan jìyan vónúnas, “à, vāray chhí. vadún lajòn zí bù tí yímû. magar mē dópús às' yímav sārìy jaldûy vāpas. pàpà tí yíyí ṭhìkh

gâzíth.” yí bùzìthûy hyót rànì tûngí vadún tû bòy rùd tas ósh vôthràvàn. mòhan jìyas äs pànas tí ächhan dàr.

mòhan jì tû rànì khât' hyór vâpas. az òs tíman bãdís dàkṭaras samkhún, yús tíman mãzìd yalàjas mútlak vaníhè. mòhan jìyas àsû dônvay bôkûvachí kharàb tû kành yalàj òsús nû kàrgar sapdàn. vôn' òs tas vâriyàh kâl gòmút dâylísís chalàn. ath pêṭh tí òs sêṭhàh kharch tû rànì hûndí khâtrû òs yí kharch túlún tí vôn' nàmúmkín banyòmút. màrùtì kâr äs tímav kartàn' kûn'mûts tû tamíy pãnsû sût' òs vúnyúk tàn' kharch chalyòmút.

kúmàr jì òs vúní shóngíthûy. dàkṭar säban búläv' tím panûnis kamras manz. säriy rapòṭ häv'nakh tû sûtíy vónúnakh, “vôn' chhúnû mãzìd pràrún jàn. trànúspûlàntû varây chhúnû kûhûn' chàrû. tóh' kâriv mashvarû tû béyí tshändívún kành dònar. zyàdû kàlas hékav nû präriṭh. rànì òs amyúk gôḍay shakh magar sàph bòznû khâtrû äs nû tayàr. tas dràv narên zangan zúv. bãy kâr tas athas thaph tû dyútúnas díläsû, “sòrúy sapdí. tsû mû bar phíkír.” magar kyàh sapdí tû kíthû kãni' sapdí, yí äs nû tas tí patàh. az òs mòhan jìyas pûrû êhsàs zí santòshan túl dóhóy takliph, màl'ní tí tû vârví tí. az òs sú tasûndí khâtrû pãz'pãṭh' vadàn.

kúmàr jìyín' màman anûnäv' tasûnd' säriy rapòṭ tû tím sùzín shàdì làlas nishí kanæḍà zí tatí mà àsí ath dàdís kành yalàj. sûtíy kâr tãm' ṭèlíphònas pêṭh tí tas sût' kath zí kharch chhú vâriyàh tû tasûndí tarphû gótsh rànì kénh madad sapdún. shàdì làlan bùz särûy dâlìl magar javàb dyútún nû kénh. dóyímí laṭí yélí màman tas sût' kath karnûch kùshísh kâr, sú samkhyòsûy nû. kãm' tàn' vónúnas ṭèlíphònas pêṭh zí sú chhúnû vôn' tatí ròzàn.

rànì madad karnû khâtrû àyí säriy brònthkún. kàkì tû tasûnd màhràzû tí àv. yémís yí pílév, tãm' tí kór. magar kharchû òs vâriyàh. pìntsav tû ratsav sût' dràyí zaḍ magar bóḍ kharch òs bàkay. mòhan jìyan tshònd akh dònar. sú òs mangàn pantsàh sàs rôpyí. dalàlû súnd kãmíshan òs alag. àprèshan karnas tû davàhan tí òs lagàn sêṭhàh pãnsû.

“kyàh baní?” rànì äs dôhas ràtas vadàn. khên chan móthús. “kùr chham lôkût. kyàh karû?” akh haphtû gúzrêv magar kành sãbil banèyí nû. kúmàr jì tí òs path path gatshàn. akh panún dòd, tamí patû zanàní tû kòrí húnz phíkír.

vúnì òs gàsh phólûnay. rànì gáyí achànak húshàr. kúmàr jì òs tas kyàhtàm yatshàn vanún magar phòrànnûy zan òsús nû. rànì díts òrû yòr nazar. màràjì òs ràtas àtí magar amí vakhtû òs shàyard sígrèt chéní nêbar dràmút. tamí dyút kúmàr jìyas kalas phash. kúmàr jìyan vón nû kénh magar nazar äsûs darvãzas kúnúy. shàyard òs sú màràjìyas tshànđàn.

rànì kór nãrsí nishí patàh zí tas mà chhí màràjìyíní kénh khabar. tamí vónús bônû rísêpshanû pêthû òs phòn zí kús tàn' chhú tóhí samkhúní àmút tû sú vóth tùrí. rànì gáyí gòtan zí kyàh dälil, yùt súbhäy kús àv? yitísûy kàlas tsàv màràjì darvãzû. sûtí òsús akh naphar. rànì bàsêv zí yí naphar chhú tami katí tàn' vúchhmút magar yàd òsús nû pêvàn. achànak tsãj' tas naphras vadan bàkh nìríth tû pêv rànì khòran pêth. kúmàr jìyas zan àv hês. tãmí díts rànì hündís búthís kún nazar tû vónúnas lôtí, “yí chhúy shàdì läl.” rànì pêv yàd. tamí òs sú phòtúvas pêth vúchhmút. “magar achànak kíthû pãth' vòt yí?” tas àv nû kénh samûj. tamí túl sú thód tû róçún nälumatí. dóshvay äsí vadàn. màràjì òs darvãzas kún phìríth panún ósh vôthûràvàn.

shàdì läl byùth bãyís larí tû kãrinas môn' tû mìth'. tas äs nû patshûy yívàn zí mê vúchh bøy zínday. ratsh khand gãtshíth vón màràjìyan shàdì lãlas, “dònar chhú pantsàh sàs mangàn. tyùt katí nèrí?” shàdì lãlan träv rànì kún nazar tû vónúnas, “yas néchúv àsí, tas chhà dònar tshànđún?”

àprèshan sapúd thikh pãth' magar rànì äs sêthàh gamgìn. sònchàn äs, “bãy dyút bãyís zúv magar shàdì lälúní zanànû kyàh vaní? bû kyàh búth dímu tas?” yí kath äs tamí àprèshanû brònth tí shàdì lãlas vãn'mûts magar tãmí díts nû ath kathí kành ahmíyath. dópnas, “patû karav kath. gòđû nìrín mê bøy khatrû nêbar.”

az äs' àprèshanas gämût' pandàh dôh. kúmar jì òs vúni ày-sì-yùhas andrûy. dâktar äs' mûtmâyìn zí bêmar chhú varû varû ðhikh sapdàn. kúmàr jìyín' sâriy äshnàv äs' vàçdas nêbrû kaní sâmith. màràjìyan vón shàdì làlas, “vúchh sä az vón dâktar säban zí kúmàr jì dràv khatrû nêbar. vôn' bòznàvtakh sâriy panûn' shéchh. béyí chàní zanàní tí kór nû phònà vònàh kénh. yí kyàh dâllil?”

shàdì làlan túl kalû thód. ràni hûndís shànas pêtth thóvún athû tû vónún, “mê chhúnû vanún làyakh kíhín'. bû òsús hamèshû pãnsas puzà karàn. mê òs pãnsay sòrúy kénh bàsàn. mê nishí hyóchh myàní zanàní tí yì. tas gav myàní khótû zyàdû myòn pãnsay ðòth. sô ruz síríp kûlban tû pàrtìyan làr. akí dôh gav àth' kathí pêtth así pànûvân' bakväs. sô dràyí garû trävith tû gâyí màlyún. amí patû ròv mê dílúk súkùn tû mê dràyí garû vâpas yínûch kal. magar búth òsúm nû samànûy. mê òs màjì, màlís tû bãyís sêthàh takliph vâtûnòvmút. yúthúy màràjìyan mê bãy sündí dàdích shéchh vãn', bû gòs bè-karàr. mê kâr tatí dâktaran sût' kath tû hävímakh kúmàr jìyûn' sâriy rapòt. tímav tí vón zí kídnì trànûspûlàntû varäy chhúnû kûhûn' chàrû. têtstav talû lóg mê patàh zí myàn' kídnì hékí myànís bãyís làgíth. mê sunch zí yóhóy chhú vakhût yélí bû bãy súnd karûz hékû nakhû välíth. tamíy vakhtû kór mê vâpas yínúk phäslû.” ràni prútshús, “tû chàn' zanànû? sô katí chhí vôn'?” shàdì làlan vónús, “mê kór tas nèrnû vakhtû phòn tû vãn'mas sârúy dâllil. magar sô äs nû vôn' mê sût' ròznas tayàr.” shàdì làlas lóg vanàn vanàn hót.

kúmàr jìyas dítsûkh lagbag dôdí rét' haspatâlû manzû chhúti tû tím vät' varû kârû panún garû vâpas. garû vätíthûy sanbòl shàdì làlan sókùl. amí patay àv shàdì làlún vóhrûvòd. az òs kütêv vâriyav patû tasúnd vóhrûvòd garas manz manàvún. màràjìyan kór ath dôhas pêtth panún kharûch làgíth sàrinûy angan äshûnàvan sàl. prèpyún hävith yélí sâriy tâhâr khénì bìth', tselíphòn àv. màmi túl phòn magar phíkíríh tórús nû kénh. kôsû tàn' zanànû äs angriz' pãth' kath karàn. màmi àv yútúy samûj zí sô äs shàdì làlún nàv hêvàn. shàdì làl gav häràn. “yétí kús zàní tû kús tshandí mê.” tãmi yélí phòn rót, sú

pêv asmànû. tasûnz zanànû äs kanæðà pêtîhû àmûts tû sôy äs phòn karàn. shàdì làlan
bùz tasûnz kath sàph, “Happy Birthday. Waiting at airport. Want to come home.”

✻ ✻ ✻

7 vatúkhùr

yí gàm òs bàlû dàmna tal. tsôvâpâri' äsi janglûy jangal labnû yívàn. gàmû mãnz' òs akh lôkút àrû vasàn. àrû bãṭhís pêṭh òs sâlimún garû tû tasûndís garas brònṭhû kaníy òs ròzàn jamâl sâb. jamâl sâb òs sòpòrû âkís sarkâri daphtaras manz hêd kûlârûk. kalas òs chér' ṭup' làgàn. àmdânì àsîhês jàn. dapàn pêṭhi' vãn' tí òs rêtas zû dây hath vaṭàn. tamíy âs tasûnz zanànû shâphikû dôhas zû phêran badlâvàn tû nów lâgíthûy sâlimún garû vâṭàn. adû agar sâlimû tasúnd nów palav vúchhíhè nû, nów làgnúk matlab kyâh òs?

shâphikû äs nû pârmûts lichhímûts, magar kânh kânh angrîzi' laphûz òsún hyóchhúmút. agar nû kath karàn karàn sô zû tsòr angrîzi' laphûz ístêmâl karíhè, sô mà bàsîhè sâlimas thâz? sâlimû äs badû nèk zanànû tû pântsh vakhût nêmaz paràn. tasúnd khànûdâr àlì múhamad òs dúkândâri karàn tû tasúnd néchúv kâdír òs äṭh jamâts pâríth málís athû róṭ karàn. akh kûr äsûs bantî. sô äs sât'mi jamâts paràn. Jamâl sâbún néchúv târík òs paràn mæṭríkas tû kâdíras sût' äsûs sakh yâraz. dapàn sú òs prath dôh garí pêṭhû kûsmû kûsmûk' tsunṭhi' âníth kâdíras khyâvàn. târíkûnên òs nû tsunṭhi' bàg kênh. yímû zíyâphatû àsû tasûndís málís asâmên hûndí tarphû vâṭàn. hêḍ kûlârûk òs nâ? jamâl sâbas òs byâkh néchúv súhæl. sú òs üṭhímí jamâts paràn.

jamâl sâbûnên nakhû äs ròzàn dúlâri. sô äs âkís míḍal sókûlas manz nõkrî karàn. khànûdâr òsús äṭh vâri brònṭh gúzryòmút. akh néchúv òsús ramêshû. sú òs târíkas sûtíy paràn. dúlâri hûnd khànûdâr òs màshtar tû tasúndí gúzarnû patay äs sô nõkrî lâjmûts.

zanânav manzû òs dúlâri tû sâlimas pânûvân' sakh salâh. yódvay tímû dôshvay àsû akh âkís sût' nâli nâl, magar akh âkísúnd äsi nû khêvàn. pânûvân' òsúkh sêṭhâh mày tû móhbat. akh âkísúndên shúrên tí äsi sakh lòl baràn. shâphikas sût' äsûkh nû laḍây kénh magar tasúnd prath sâtúk bajar hàvún òsúkh nû pasand. 'bóḍ chhú kânh tû panûní garí.' jamâl sâbas äsi dôshvay yazath karàn tû tíhíndi shúri' tí äsíkh panûni shúri' hívyi bàsàn.

amí dôh äs sarkâri chhúṭi. jamâl sâbûní garí àsû badí badí kathû gatshàn. kam tàmm äsíkh zan àmûti. dúlâri díts àngnû mãnz' nazar magar kénh às nû samûj. 'khabar rûtsar chhúkhû?' rûtsrûy àsêkh tíkyâzí mãnz' mãzi' òs asún tí gatshàn. sâlimas kórún àlav magar tas tí äs nû kênh patâh. tyúthúy drâyí jamâl sâbûní garí naphar jòràh. sâlimû tû dúlâri

rùd' tshàyí hálís. khabar bóđ dōh mà chhúkh, yà jamàl säbas mà gāyí tarkì? shāphikas òs vāriyāh kàl gòmút vanàn zí jamàl säbas äs tarkì gatshan vājén', amàpóz tasúnd sàhàb chhú tath phèsh dívàn, tíkyàzí tas gatshí gōđû rashvû kaní akh sàs rôpyí àsún. magar shāphikûní vanûnú mútäbík katí anêkh jamàl säb pänsû. äkhûr yém' naphran nû pànû vúmri zành rashvû róṭ, sú kíthû díyí béyís. "vôn' yí òs tû tí! magar amí shāphikan vónúy nû así kénh. sùnchmút àsên yíman yíyí azarvún", sālīman vón dúlàri kún.

magar kath rüz nû tsurí kénh. nóv kôràbû dàr phêran lāgíth väts shāphikû kòj khêthûy sālīmas nísh tû vónúnas, "hatav khòdà dītan najàth. yíman kyàh kór. kúní vatí mònúkh nû." 'khòdà dītan najàth' òs shāphikún tākíyà kalàm. magar asli kath kyàh äs, sālīmas tór nû kénh phíkíríh. tamí prítshús, "kamvù?" shāphikan vónús vēstāríth, "yí òsúm nà shahrû pêṭhû bōy àmút. tas chhú hāhrû súnd néchúv jilû säb yétíy nòkri lógmút. yímvûy kôsû balày äs ân'mûts. khòdà dītan najàth. jamàl säbas kíts chhakh gār ân'mûts. tàrik säbas chhúkh sùṭh ónúmút. mê kyút chhúkh yí phêran tû dūrû jòrû ónúmút." yí vānít hòv shāphikan vārû päṭh' panún nóv phêran tû dūrû jòrû sālīmas. sālīman kārí dóshûvān' chīzan tàrīph magar ächh lajas daras. yí dūrû jòrû òs shāphikan tas parús tí yí vānít hòvmút zí yí chhúnam mäli' arbû pêṭhû ónmút. sālīman pakûnäv kath brònṭh kún, "tím dràyà vāpas?" shāphikan vónús, "khòdà dītan najàth. myānis bāyís mà chhí phûrsath. tas chhúnû äkís ratsí banàn sêkrèṭû manzû dalún. äkísûy dōhas agar nèràn chhú tû húy chhú vôthàn. mānīshṭar mà chhúkh mànàn ämís varäy kíhín' karún." sālīman prútshús, "jilû säb katí ròzí vôn'?" javàb dyútúnas, "khòdà dītan najàth. bû tràvnû sú òrû yòr. mê dópmakh bû raṭan pānas sūt'. yúth tàrik säb chhúm, tyúthúy chhúm sú tí. chhú kòtāh yí? vāhrí vúhí àsí. magar khòdà dītan najàth. vún'kí pêṭhay chhís aphisar thapû thaph karàn." ratshàh thakh kādíth thóv shāphikan kalàm jāri, "vúchhúv mê prítshúmayi nû tsê. kädírû katí chhú? mê zan gav tas vāriyāh kàl vúchhûnasûy. vān chhà khasàn?" sālīmas dód màz. shāphikû äs hamèshû panûnên néchívên tàrik säb tû sùhæl säb kāríth vanàn, magar kädíras tû ramèshas äs kädírû tû ramèshay vanàn. tíman zan òs nû säb vanún shùbànûy. yí äs nû kành nāv kath. magar az yélí tamí jilas tí jilû säb kāríth vón, sālīmas rùd nû pānas tàn'. dópnas, "à à, vānûy chhú khasàn. vān khasí nû tû adû kyàh karí? tas mà chhú mòl hêđ kúlârûk?" shāphikas tór nû kénh phíkíríh zí sālīmû kath pêṭh vòlèyí. vónúnas, "tsû kathúv pêṭh chhakh

dazàn. tsakí chhúy nà sòn azarvún! yíman hay chhú tû chhúkh kyàzí?" phêran dúnàn dúnàn dràyí shâphîkû vâpas tû sâlimû rûz tas múday gândîth vúchhàn.

jîlû òs shâhrúk lâḍkû. tasúnd mòl òs tavàzahas manz nòkrî karàn tû tavû kíni òs tas badên badên aphasaran hûnz khâdmath karnúk mòkû mèlàn. âtîy äs kâmi tàn' aphasaran mínîstâras nîsh súpâhîsh kârîth jîlû nòkrî làgûnòvmút. jîlas òs nû tyúth tèz dêmâg kénh magar shâhras manz ròznû kíni òs sú gâmûkên lâḍkan níchî nazrî vúchhàn. kâdíras tû ramêshas òs sú zyàday pahan ròbdâb hàvàn. tímav bíchârêv mà òs shâhâr zành vúchhmútúy? jîlûní kathû bùzîth rûdúkh nû vúchhnas tí kànsh shòkh. sòpòr òs tíhîndî gâmû nîshî âḥhay mìl dūr tû ót tí äs' tím rét' dôyî rét' kúnî sàtû gatshàn. sú tí yéllî kànsh zyúḥ sût' àshîhékh. sòpòrû äs akh ṭàkî, yétî dây dôhas làvûḍ spîkaras pêḥ phîlmî bâth äs' chalàn. yéllî gâmû shúrêv yí kath jîlas vâni, tâmi tròv asan khangâlû. dôpnakh, "hatà bèkûlav, shahras manz hà chhî pantsâh ṭàkîyî. prath ṭàkî pêḥ chhî län àsàn dôn dôn mìlan pêḥ. tatî ṭîkaṭ kadûni habà gav bonî múhúl tàrún. yétîkî pâḥi chhà bâth gévî gévî lùkh búlàvûn". kâdíran prítshúnas, "télî tsû kíthû pâḥi chhúkh ṭîkaṭ kaḍàn?" jîlan tròv béyî asan khangâlû tû vónúnas, "as' chhà ṭîkaṭ kaḍàn? así chhî ṭîkaṭ vâtàn garay."

jîlû òs túlû kúlên pêḥhû. kam az kam gâmû shúrên òs sú yî vanàn. akí dôh yéllî bantî prútshnas zí kúlên pêḥ kíthû pâḥi chhúkh tsû bêhàn, kâdíran vónúnas tasúndî badlû, "bèkûl chhakhû! pêḥhû àsûnúk matlab gav mälîk àsún. yíthû pâḥi óbû ràkhû janglúk mälîk chhú."

jîlû rûd nòkrî karàn. nòkrî kyàh äs? dúpharas batû hân khêth òs sú bàzras kún chakras nêràn. yétinas vath yíyíhés, tâtîy òs kúnî vânu pénjî pêḥ bêhàn tû shahrúchî dâllîlû gâmûkên bòzûnâvàn. yéllî kànsh túlû kúl tsaṭàn yà túlû pan vâlàn nazrî gatshíhés, tas òs rath vâlîth pânsû hêvàn. yús nû pânsû díyíhés, tas òs kès karnûch damkî dívàn. gôḍû gôḍû òs gasht tí karàn magar vâru vâru gòs sú mâshíthûy. vônî àsas asâmî garay vâtàn tû dúhúk lèn dèn òs tâtî sapdàn. magar akh kath äsûs nû mâshíth gatshàn. sú gâyòv dôhay shâmas shâmas gâmû shúrên sût' bíhíth darbâr làgún tû tíman shahrúk póz apóz vanún. "shahras manz chhú sârinûy mòṭar àsàn. yas nû mòṭar àsí, sú chhú ṭàngas khasàn. magar ṭàngas khasún gâyî shíkas ladan hûnz kâmi. shahras manz chhî dàh dàh

pòr makànû àsàn. vèriyàhan makànan chhú mòṭar tréyímís pòras pèṭh vātàn. shahrûkên dôn kilíjan manz chhí vèlayatû pèṭhû àmût' lãḍkû tí paràn. shahras manz chhí bàh haspatàl. sàrivûy khótû bãḍís haspatàlas manz chhí pàntsh hath kamrû. àkís àkís kamras manz chhí zû zû hath bêmàr hêkàn rùzith." kädíran vónús, "yéli tsû shahar gatshakh, así tí nízi charkhàh karní." jìlan dyútús javàb, "tôhí katí tagívû shahrû mãnz' pakún? vúchhàn vúchhàn gâtshív gädí tal."

jìlû òs akí laṭí mãlís sût' paṭhànkòṭ gòmút. tãtíy às tãmi rèl gädí vúchhímûts. rèl gädí manz òsún nû saphar kórmút kénh, magar tath òs àndrû nébrû àmút chakar kãrith. "alúy, rèli manzûy hà gúsúl khànû tû ṭãch", jìlas dapàn às krakh tsãjímûts nìrith. magar vún'kês òs nû krakh dínúk mòkúh. tãmi yím yím kûsû rèl gädí tû rèli saphras mútlík bùzímût' às', tím sãriy òs sú shúrên títhû pãṭhi bònnavàn zan tû tas brónh kaní òs sapdyòmút. "tsû kãtsí laṭí chhúkh rèli khótímút", prútshús ramèshan. javàb òs, "tath chhà kànsh shúmàr. bù òsús kàlû pagàh rèli manzûy àsàn". tí òs kúní hadas tàm póz tí. dapàn yitís kàlas sú mãlís sût' paṭhànkòṭû rùd, sú òs dôhay rèl gädí hündên khãli ḍaban manz bêhàn tû dàri kín' chalûvûnên gädên tamàshû vúchhàn. amí khãtrû òs tãmi'sûndís mãlís akí laṭí tasûndís bílà ṭíkaṭ andar atsnas pèṭh júrmànû tí pyòmút barún.

jìlû gav akí patû akh dãlil bònnavàn. "akí dôh òs akh gãmúk sùṭh bùṭh lægíth rèli manz bíhith. mê brónh kaníy àsûs jày. dàri kín' kórnas àk' ṭhagan àlav. yúthúy àmi gãmúk' dàri kín' kalû kód, pãṭkín' nyúnas béy ṭhagan chandû manzû bãṭvû kãḍíth. vadan vàn lògún magar tamí sût' kyàh andíhè." "magar tsê katí læjív patàh sú òs gãmúk", tàrikan prútshús. jìlas gav nû savàl karún bardàsht. dópnas, "adû òsû shahrúk? sú kãḍíhês nû kãḍí tãtíy. shahrúkís gãyí àṭhûvay pãni baràbar." kädír lóg sònchas zí shahrúkís katèth chhí pãni àsàn magar prútshnûch hêmàth gãyas nû. jìlû gav vanàn, "béyi laṭí òs mê sût' akh lãḍkû saphar karàn. sú òs nébrû katí tàm ḍãḍṭãri ṭræníng karàn. àmi bíchãri às' phisûk' pàntsh hath rôpyí shàndû gãndí vòri manz thãv'mût'. súbhas yéli néndrí vóth, shànd òsús títhay kãni magar pãnsû àsís nû kúníy". kädíran prútshús, "sú òsû shahrúk kínû gãmúk?" jìlûní brònṭhúy vónús ramèshan, "ḍãḍṭãri òs paràn tû gãmúk katí àsíhè? sú àsíhè shahrúk." jìlas gãyí tshôpû. haṭí khãtsûs nû àvazûy. lãḍkav vónúhas, "byàkh kath van". jìlan díts àchhan mùran. trèsh chéyan tû hóṭ kórún sàph. dópnaqh, "achhà bùzív magar yínû kànsh manzû savàl karívû. lãḍkav hílòv kalû.

jìlan hyót vanún, "akí laṭí òs akh panjèbì mē sūtì. sú shóng bùṭh lāgíthūy. bùṭh òsús kūmtì. dópún agar kādīth thavū, yí nínam tsurí. súbhas yélí sú néndrí vòth, tas òs bùṭh lāgíth magar pàr òsúhas tsótmút. panjèbì hyót pànas mas kadún. patû lāj así patàh zí tāmì òs bùṭas manz sôn thóvmút tsurí." yí bùzìth gav lādkan dāhshat. súhælan vón jìlas, "tsū òsúkh nà rēlí manz khòtsàn?" jìlan vónús, "āsì gāyí shadādū. así kús pòshí."

rēth shé marū gāyí. jamāl sābún bàbthūr ashphàk sāb àv akí dōh jamāl sābún garū. sú òs aslì dílí ròzàn tū chakràh karnū bàpath òs kāshirí àmút. ashphàk sābas òs dílí manz shālū dúkàn. jamāl sābas tū shāphikas nishí jìlūnì tārìph bùzìth kór tāmì phāslū zí bû niman jìlū pànas nish. jìlūnì mālì mājì tí kór amí kathí bàpath yakràr. phāslū gav zí ròzdārì patay búlavì ashphàk sāb jìlas tār sùzìth.

jìlas räv néndūr. akh akh dōh òs tas bàsàn akh akh rēth. "khòdà ditan najàth. vōnì chhas nà kal drāmùts. natū äsūs yétì tí asūl nòkrì. pēṭhū chhú yí méhnath karan vòl lādḱū. yúth tyúth mà chhú", shāphikū äs dúlàrì vanàn. yanū tas sālìmas sūtì mútsúkri gāyí, tanū äs sô zyādūtar dúlàrì nishíy yivàn. magar āmìs nishí òsús nū zyādū phòràn kénh. yí äs nà màshṭar tū angrìzì laphzan äsūs yakdam galtì raṭàn.

ākḱhūr khòdà khòdà karàn àv sú dōh. tār vāts. jìlū òs vòṭṭū túlàn, "tréyiy dóhì chhúm nērún, lēhàzà péyam pagūhūy shahar khasún." gāmū shurì äsì kíthì tànì hì gāmūtì. yódvay sú tíman ròbay túlàn òs tū ròbay tràvàn òs, magar tíman äs tasūnz sakh mày ganēmùts. dóyímì dōh yélí jìlū sòpòr gatshnū khātrū ṭàngas khót, shúrēv hyót vadún. magar jìlas gav nū algūzàr tí. sú òs nēsūb dílí vòtmút. shāphikan vónús, "balāyí lagay, vatì kārízì hēs. khòdà ditan najàth yíman lúṭèran nish. yím chhà path brónh vúchhàn." jìlan kór ṭàngū vālìs paknúk ishārū tū vónún shāphikas, "así kyàh karan. āsì gāyí shahrúkì."

béyì dōh shāmas vòt jìlū basì manz paṭhànkòṭ. rēlí hūnz ṭikaṭ kādūn tū khót gādì. sìṭ äsūs dàrì tal magar tatēth òs akh khòsh shākil navjavàn bíhíth. jìlas vúchhíthūy vóth sú thód tū byùṭh béyìs jàyì. jìlan thón panún ṭrank tū bæg pēṭhū kanì tū byùṭh. akh lôkút jòlnū òsús, sú ròṭún athas kēth. húmì tarphū òs akh rèshal bíhíth yús jìlūnìs ṭrankas múday gāndīth òs vúchhàn. yódvay tāmì jìlas sūtì kath kār nū, magar jìlas mà tàrìhè? jìlas tór gòḱay phíkírìh zí yí chhú kàkh. āmìs nishí chhú hēsù ròzún. jìlū òs sònchànūy zí rèshlan vónús, "vānív jínàb, kót tàh chhú gatshún?" jìlan lòg bóhòdúr.

sunchún ãmís chhúnû bàs dyún zí mê chhú gôḍnichí laṭí rēlī saphar karún. "væsè chhú así madràs gatshún magar gôḍû gatshav dílí tàṃ. ãs'í chhí akhsar rét'í dōyí rét'í yòr chakar màràn". rēshlan hílòv kalúh magar ãchh àsas chamkàn. jìlan vónúnas ãndûrîy, "musas nû kapas. así róṭúkh gôḍay." khôsh shâkîl navjavàn òs akhbâr paràn. "yí gatshí baḍû shâriṭh ínsàn àsún. yínû bíchàras kànḥ ṭhâgíth gatshês", jìlan sunch tû vónún tas kanas tal, "hè bàyà, hêsû rûz'ízí. hú rēshal chhúy tsùr. bû zànûnay yí vâriyâh kâlúk." javànan vónús vâpas, "así kyâh karí? ãs'í ròzav akh ãkís rächh." jìlû gav khôsh, valû sâthi banêv.

rēl gâḍ'í pâch. kénh kâl gâṭshíthûy vóth shòr. darvâzas níshí ãs'í tsòr pântsh naphar baḍ'í baḍ'í kathû karàn. bàsàn òs kas tàn'í òsúkh sàmànû tsurí nyùmút. yitísûy kâlas àv akh kòṭhû vòl tû byùth jìlas níshí. ãchhav òsús ósh vasàn. jìlan prútshús, "kyâ sä dâllil? vadàn kyâzí chhúkh?" kòṭhû vâl'í vónús, "hè kyâh vanay? bû gòs athû chhalní. yapâri nihâm aṭæchì. sòrúy òsúm tâth'í manz. chandas chhúm nû ḍabal pãnsû. kyâh karû? dílí chhúm vâtún." jìlan díts nazar. rēshal òs panûnîy siṭ'í pēṭh bíhíth, magar búthí òs bàsàn khôsh. "ãmís àsíhè byâkh sâthi darvâzas pēṭh. súy àsí gòmút kâr kâríth. vúchh vúchhàn kyâh chhú myãní sàmãnas nûlû ãchh kâríth", jìlan vón ãndûrîy. tas àv kòṭhû vâl'í súnd àr. dópnas, "adû kénh chhanû phíkír. ãs'í chhíy nà tsê sût'í." khôsh shâkîl navjavànan kâr kalas zir, zan tû jìlûnî ãkís ãkís kathí òs täyid karàn. akh chàyí vòl àv. jìlan anûnäv kòṭhû vâl'ís, navjavànas tû pãnas kíts chày. rēshal òs vúchhàn. "tsê dímay gûl'", jìlan vónús dílû mãnzì.

kòṭhû vòl òs khôsh. tas gav panún gam mãshíthûy. chàyí batû alàvû dítsnas jìlan vúh rôpyí tí. ãkís sṭëshanas pēṭh rúkèyí rēl gâḍ'í. jìlan vón kòṭhû vâl'ís, "hè húmís rēshûlas nísh rûz'ízí hêsû. bû anay trēsh. væsè chúnû parvây kénh, yí tí chhú panúnúy bòy". jìlan hòvnas navjavànas kún tû vóth bôn. jòlnû túlún sût'í.

trēsh hēth àv jìlû vâpas. dílas gòs taslàh zí rēshal chhú bíhíthûy. trēsh pílnävûn kòṭhû vâl'ís. rēl gâḍ'í drâyí. navjavàn òs nû siṭ'í pēṭh kénh. yélí nû sú vâriyâhas kâlas vâpas àv, jìlas lâj phíkír. kòṭhû vâl'ís vónún, "hè yí mà rùd tâtíy?" kòṭhû vâl'í vónús, "na sä, tas kór nà dàrì kín'í kãmitàn'í àlav. sú vóth. panún sàmànû tí nyùn." jìlas péyí nazar. tasúnd bæg òs gâb. navjavàn òs jìlúnúy bæg hēth tsólmút. "magar sú òs myòn bæg",

jilas tsāj krakh nīrīth. kòṭhū väli dyútús javàb, "ahan sä tū tsê mà òsúth mē vónúmút. tsê vónúth yí chhúm bòy." jilan tsyüt panún kalû.

jilas äs hérím bārūth. néndûr äsûs rävmûts. bægas manz äsís bàdàm tū pèpar mäs̄hì hünd sàmànû, yús tasûndi mäli ishphàk säbní khätrû òs sùzmút. amí alävû òsús panún dúsû tí, yús ràtas pèṭhû hênû môkhû sût' òsún túlmút. ràtas gòs türí kòkúr. äkhûr yéli néndûr hyätsnas khasûni, jòlnû dyútún shànd. jòlnûch raz thävûn hâṭis gāndīth, yúth nû kàn̄h tsurí níyí. súbhäy khúlèyas shòrû sût' néndûr. kús tàn' sûtèshan òs àmút. chàyí väli äs' krakû dívàn. jilan díts jòlnas nazar. äty òsús. chàyí khätrû hétín pänsû kaḍûni, magar yí kyàh? jòlnas òs bóḍ gód tū pänsû gòtsûr äs gäb. "hà khòdàyò, mùdús hà! tàvan hà pyòm", jilan lòg vadún. lùkh gāyí jamàh. kòṭhū väli vónús, "jàn gav púlsas dyún yítílah. vôlû bû yímay sût'". "magar ṭrankas kús karí rächh", jilan prútshús vadàn vadàn. "bû karas", rèshlan vónús. jilas gav vàray héh, "tsùrûy karyà rächh. ämíy äsêm gòtsûr tí nìmûts. na na!" kòṭhū välis kórún zàrû pàrû, "hè bàyà, tsû ròz yétíy. magar balàyí lagay, yínû ṭrankas thaph tràvakh yalû". yí vānīth gav jilû púlsas rapòṭ karní. rèshal às zabardāstī sût'. jilan sùnch, "adû yitan. mē kyàh chhú sût' tū tì níyí. khabar gòtsûr katí àsên thävûts?"

rapòṭ lèkhnas lægi pàntsh dàh mīnaṭh. havaldàran prútshús, "käsí pèṭh chhúyí shakh?" jilan díts rèshlas kún nazar, magar vónún nû kénh. havaldàras kún vúchhīth hílòvún nakàras manz kalû. sùnchún, agar ämísúnd nàv vanû tū yínû patû mārīthûy tshûnêm. yúthúy rèl gādī hünd' ínĵūnan chíkh díts, yím dônûvay khâti dòràn dòràn gādī. rèshûlan äs thävûts jilas athas thaph kārīth. jilas yúthúy hês pèv, tām' chhúḍòv panún athû. sùnchún, tsùras sût' athû làgún tí gav gònàh. àndrû pèṭhû àv akh lôkút làḍkû dòràn dòràn tū trävûn chalvûnī gādī manzû vôṭh. jilas tsāj' krakh nīrīth. làḍkû sündís athas manz äs tasûnz pänsû gòtsûr.

sìṭí pèṭh vät' tū atí òs nóvúy àlam. kòṭhū vòl òs gäb tū tâthi sût' òs dôn naphran hünd sàmànû tí gäb. tím äs' chày chéní bôn vāthimût' tū sàmànû òsúkh kòṭhū välisûy havâlû kórmút. jilan díts nazar. tasúnd ṭrank tí òs nû kúníy. tas gav àchhan anígòṭ. àk' búzargan kárnas thaph, tas dyútún dakû. sú tí bàsyòs tsùrûy. "kas pèṭh karû bórúsû? yínû vôn' kāmiz tí nàlû kaḍnam", yì sònchàn sònchàn àv sú làyínû.

rèl gädì rúkèyí dílí. phútímûtêv kôṭhêv vóth jilû bôn. íshphàk sãbún patàh òsús bægas sütíy ròvmút. síríph òsús yàd zí chàndnì chòk chhú gatshún. 'tót tàh kíthû päṭhì vátû?' nêbar kún dràv. ríkshû vâlì äsì krakû dívàn. âkís prútshún, "chàndnì chòk tàh kòtâh hêkh?" javàb myùlús, "pàntsh rôpyí". "tím katí anû?" òrû yòr dítsûn nazar zí kànñ zãnì mà samkhí, magar kànñ òs nû. âchhan às ósh. sãrûy yìrì pìrì dràyas. "gàmû shúrên kyàh kyàh òsús vanàn. kädíras òsús hakàràts sütì kädû vanàn tû ramèshas ramû. pànas baràbar òsúm nû kànñ bàsàn. yùt kãríth tí tròv tímav myàní nèrnû vakhtû ósh. tím kòtâh mà yásim baràn, magar bû òsûsakh prath sàtû grùs vãnì vãnì âdrû khal karàn. vúchhtû khòdà sãban katí dyútúnam tàs!"

jilû byùṭh pathar. zangav òsúhós javàb dyútúmút. kalû tròvún kôṭhên manz. kús tànì àv pãt'kínì tû dyútúnas kalas phash. amí patû tròvnas athas manz kyàhtànì tû dràv. jìlan túl kalû thòd tû athas manz vúchhên pantsàh rôpyí. path kún dítsûn nazar. súy rèshal òs zìthì zìthì kadam túlíth vãpas gatshàn. jìlan túj dòr. magar yitís kàlas sú nãzìdìkh vátìhè, rèshal òs ríkshàhas khótmút. jìlas vóth ósh díg'ní, "bàyí, bû òsúsath tsû tsùr zànàn. mè dízì mähì. bû kíthû hòray tsê?"

jilû khót âkís ríkshàhas tû vòt chàndnì chòk. atí kót gatshì? ríkshà vâlís prítshún, "hè tsû mà zànûhãn ashphàk sãb? sù chhú shàlû kãm karàn tû tas chhú khasún mòṭar". ríkshà vâlì vónús, "hatà yàrû! tsû mà chhúkh vatí dólmut? yétì chhú lachhû badên lùkan mòṭar. yí chhà lôkút shàhàr? yí gãyí dí. yétì chhú dôhas lùkû sàs ràvàn tû hatû bãdì gädên tal gatshàn". jìlas kréhnêv búth. sùnchún, "yíthay päṭhì òsús bû tí gàmû shúrên vanàn".

yíthû títhû âkís kãshírís dúkàndàras nishí lób tãmì ashphàk sãbún patàh tû vòt tasúnd garû. tím tí äsì parèshàn, tíkyazì shàm òs sapdyòmút. jìlûnì sãrûy dãlil bùzìth gãyí tím tí rüzìth. "khãr, khòdà sãbas havàlû vòtúkh vônì garû. parvày chhúnû kénh. sòrúy baní nóv", ashphàk sãbnì màjì vónús.

shãphìkan kãr tãhãr tû bãgûràvùn sàrínûy. "jilû sãbûnì kìnì gav ashphàk sãbas baḍû madad. kàrûbàras gòkh sakh húrêr. vônì chhúkh byàkh vãn mãlì hyótmút tû sù chhúkh jilû sãbûsûy havàlû kórmút. adû khòdà ditan najàth. dapàn dãy dôhas chhú âkísûy zangí pêtḥ àsàn. sãrìy khãrìdàr chhíkh àmìsûy nish vātàn", shãphìkû äs âkísûy âkísûy

bòzûnàvàn. kädíran prítshús, "sú kar yíyí béyí yòr?" "hatà khòdà dítan najàth. tasúndí yòr yínûch kath môklèyì vônì. tas katí chhí mahàl", vónús shâphikan. shúri gâyí díł mólùl.

ashphàk säbas òs bóđ makànû. kârûbàr tí òsús jàn. magar jilas àv nû kíhínì pasand. gòđníkí dòh pêt̄hay rùd sú dùyàn. na òsús vânas pêt̄h díł lagàn tû na garas manz. khêvàn tí òs nû khàs kénh. dapàn òsúkh mälıy chhúm nû. kâtsí laṭí kórnas ashphàk säban zòr zí chakras gatshav magar mònúnúy nû. kânsíy òs nû samûj yívàn zí kyàh dâlıl chhí? zan äsîhâs jäđi kârîmûtì. akí dòh nyúv ashphàk säbûnì mäli zabardâstì kútúb mìnâr vúchhní. sú byùṭh tatí tí âkís kaní pêt̄h tû hyór khótúy nû. mòṭras khasnas òsús dahshat gatshàn. zû rêth gâyí yíthay pät̄hì. magar vônì gâyí bađû parèshànì hûnz kath. äṭh dòh gâyí jilas taph khâtîmûtís. davàh khyòn, magar kíhínì pharûkh gâyas nû. vúchhàn vúchhàn hyótún sú kamzòr gatshún. dàkṭar tí äsì parèshàn zí dòd hay chhú tû chhú kyàh? khên òsús nû vasànûy. ashphàk säban sùnch zí hàlât chhínû ṭhikh. äm'sûndên garíkên péyí vanún. mälıs kârîhâs shéçh. sú àv làràn làràn. néçhívì súnd hàl vúchhíth lâjís dílas thaph. mälıs vúchhíthûy àv jilas vadún. "tsê kyòhò dâlıl chhay myàní góbrà? kamyúk dòd chhúy? vanàn kyàzí chhúkh nû", mäli prítshúnas dēkas pêt̄h athû thâvít̄h. jilan mûtsràví vâru vâru âçh. mäli súnzì khônì manz thóvún kalû tû vónúnas, "babà, mê kar níkh gàm vâpas".

8 patsh

sônû batní péyí dùrí pêt̥hû nazar. sú mózùr òs kas tàṃ savàrí húnd bístarû tû ṭrank gādí húndís pashas pêt̥h khàràṃ. dùrí pêt̥hû yódvay sàph òs nû bòznû yívàn, magar mózùrû sūnz tshày äs pùrû pùr jàn säbas híshíy. sônû baṭní túl tèt̥ tèt̥ kadam. búthí àsû gādí yívàn tû gatshàn. lùkh tí äs' nû kam kénh. akí tarphû òs gādên húnd shòr tû béyí tarphû kaṇḍakṭaran hūnzû krakû. sàrínûy äs zan tsalû làr. lùkav tû gādêv mānz' vath kaḍàn kaḍàn yitís kàlas sônû baṭan' tath gādí brònth kún vāts, mózùr òs dràmút. tamí díts òrû yòr nazar, magar mózùrû súnd nāmû nishàn òs nû kúní. sônû baṭní prútsh béyís äkís mózùras tas bàpath magar kénh lógús nû patàh. tatí òsúy nû jàn säbûní nāvúk kànḥ mózùr. sônû baṭan' bīt̥h äkís vānû pénjí pêt̥h tû ósh gòs jārì. “myàní ächh khên nû dòkhû. sú òs jàn säbûy”, yì sònchàn sònchàn gāyí sônû batan' gòtan.

dāḥ vārì präni kath äs. jàn säb òs vāhrí vūhí. aslì òs sú kamí tàṃ gāmúk ròzan vòl magar pāz shéchh äs nû kāsí patàh. jàn säb òs hamèshû nilí rangúk phêran làgàn. yèzàr òsús gòḍav hyòr àsàn tû khòrav òs àsàn nanû vòrúy. mas òsús zyùṭh shānan tàn'. jàn säbas äs' ath gāmas manz yívàn vōn' shé rēth gāmût'. zyàdûtar òs sú mahad säbñí garí ròzàn tíkyàzì akh òsús tatí sakh yazath vātàn tû béyí òsús tatí shràn karnas vúshún pòn' mèlàn.

dapàn jàn säbûní màjí òs sú māng' māng' zāmút. vārìyàhas kàlas yélí nû tas bachay zāv, sô gāyí kath tàṃ zìyàratas pêt̥h tû gāṇḍûn tatí dāsh. amí patay òs jàn säb zāmút. jàn säbas òs nû parnas lèkhnas sūt' dílagàn tû dapàn lòkchàrû pêt̥hay äs tas māt' gílan. àṭhû vūhûr' pānû pêt̥hay òs sú garí nèràn tû gāmû gāmû phèràṃ. jàn säb òs nû pānas mútalík kànḥ kath karàn magar yímû kathû katí àyí tû kām' vaní, tí äs nû kāsí patàh. gāmû vāli äs' àth' manz khòsh zì sú òs tyúhúnd garû yívàn tû tíhínd' dādi äs' vārìyàhas hadas tàṃ kam gatshàn. vārû vārû banèyí jàn säbas sēt̥hàḥ múrìd.

jàn säb òs nû zyädû kathû karàn. àm tòr òs sú kalû sütíy javàb dívàn. baṭû garí òsús gəḍ khênúk sakh shòkh. amíy bahànû äsís baṭû panún garû sàl kāríth nívan tû panûni takliph bāvàn.

sônû baṭani äs sêṭhàh dêmàgû dàr. gəmi gəmas òs ämísúnd nàv mashhùr. gəmûchí zanànû àsû aksar ämís níshí yívàn tû mashvarû hêvàn. gəmûki mard tí äsís baḍû yazath karàn. yéli amí zanànan nísh jàn säbûni karàmàt bùzi, sô gəyí parèshàn. “az kalûkís dúniyàhas manz chhà yíman kathan kànñ sùd. yíman kathan pēṭh patsh karûni gəyí pharsùdû khayäli. makàr lùkh chhí sédyan sàdan ínsànan apûzi karàmàt hävith phàsûràvàn tû panún matlab kaḍàn. mòñ zí kúní sàtû chhí kànñ karàmàt pāz nèràñ. sô chhí bagvànû sūnzí marzi sūti sapdàn, na kí kənsí makàrû sūndí vanûnû sūti.”

gəmûkên òs ath màmlas manz sônû baṭni sūti sakh yakhtílaph. tíman nísh òs jàn säb thadí pàyúk phākìr, yús vízì vízì naní karàmäts òs karàn. sônû baṭni òs nû jàn säb pànû vúchhmút kénh magar vúchhnûch zórùrat tí kyàh äs? tas òs akí laṭí yúthúy akh säd makàr samkhyòmút, yémi tas yí dāpizí tí phàn òs thóvmút kāríth. sônû baṭni äs az tí sô víz pùrû päthi yàd ...

amí dòh äs sônû baṭani gar kəm kāríth súlíy môklèmûts. tasúnd khàvand arzan div òs sàhbas sūti dòras pēṭh gòmút tû bílùji tí òsún chakràh karnû bàpath pànas sūti nyùmút. sônû baṭni òs az vārìyàhí kəli màlyún gatshún. kénh kàl òs gòmút tasūnzí màji sakh bêmàr tû tamí àsūnas kətsàh shéchhí sòzûmatsû zí búthàh vúchhíhəy. zíndûgi pēṭh kyàh bórûsû chhú?

tàzû kúndi kórmút phêran ləgíth kóḍ sônû baṭni sòndükû manzû sú dāh rópûyún yús tamí pachh brònṭh rúnis míntû kāríth hyótúmút òs. dāh rópûyún thóvún phêran chandas tû gāndûn lūngi. “ṭàngû kírày tû gəḍí kírày gəyí tsòr rôpyí tû béyí nímû bəy sūndên shúrên kyút kəntshà khênû khätrû.” vúní äs sô nèrnûch sakhrûy karàn zí nébûri gav àlav, “ràzû bəyì, hêsû ròz.” sônû baṭni díts dàri kíni nazar. akh phākìr òs zyùṭh saphèd phêran ləgíth. kalas òsús bóḍ sabûz dastàr tû hāṭis krúhún gúlòband. sônû baṭani vúchhíthûy hyót phākìran béyí vanún, “dúshman hay chhúy zàgàn. kànñ chhúy nû athû shéhlàvan vòl. kütis vatakñ tû kót gatshakh. sôrúph hay chhúy brónh kaní är kāríth.” sônû baṭni pēv hês. tas òs brònṭhúy dûrkàkní húnd shakh. yanû ämísúndís

rünís tarkì gâýí, tanû vòt tasûnzí dûrkàkní mêngan nàr dazàn. akí dôiýí laṭí vät'ì hàlàt làyí lày karnas pèṭh tí. sônû baṭnì hûnz hàlat vúchhíth zòn phâkìran zí baṭan'ì gâýí gôtan tû nôskû gav kàrgar. dàrí tal yíth vónûnas, “jädi phúṭûj hay chhanay tayàr thävâmûts magar tsê nay pòshíy nû kénh. tsê hay chhúy khôdà säb madtas.” sônû baṭnì prítshús sarû karnû bàpath, “pìr säb, yí kús chhúm dúshman? nàv vantam.” magar phâkìran vón nû khulíth kénh, “tsû may bar tamích phíkír. mê chhúy hérím hókúm. bû chhúsay tsê rächh kâríth.” sônû batnì húnd yékìn gav vôn'ì pòkhtû. sùnchún phâkìr chhú khôdà dòst. âmís pazí nû kùr'ì kùr'ì kaḍún. yí âmís vanún òs tí vónún. amí khótû kyàh vaní? dópnas, “bû haz chhasay havàlû. mê na haz chhúy nû tsê varäy kànñ athû rôt karan vòl.” phâkìran vónús, “tsû ròzì bílà vasväs. tsê nay pòríy nû kànñ. kaḍì nòṭh. dastgìr säbas hay chhú níyàz khàrún.” sônû baṭan'ì gâýí rüzíth. tas òs akòy dãhyún, yús tamí màlyún gatshnû khätrû thóvmút òs. dópnas, “bab, nòṭh na haz chhúm nû az kànñ. äṭh ànû chhím. agar haz vanakh tû ...”. phâkìran tsät tasûnz kath, “nòṭh chhúy nà gand kâríth. anì jal, bû nay yímay nû patû. mê hay chhú dastgìr säbún àlav”. sônû baṭnì gav sarû zí phâkìr chhú pàýí bóḍ tû sòrúy zànan vòl. yí sùnchíth zí dúshman chhú gálún, kóḍ tamí dãh rôpyún tû dyútún babas. bab dràv krakh dívàn, “gatshì karì äsh. säríy dúshman hay vúḍävímáy. tsê nay pòshì nû vôn'ì kànñ”. sônû baṭan'ì gâýí díł mólùl. sùnchún, “az küt'ì kälì àyòv mê mòkû màlyún gatshnas, magar kôdratas äs nû marzì. chalò yí tí gav ṭhikhûy. agar nû az yí phâkìr yíyíhè, dúshman thavhân mê pûtsû pàr kâríth. mê chhú kôdrath madtas, mê kyàh karan?” yí sùnchíthûy àyí tas búthís raunak.

dóyímí dôhay péyí sônû baṭan'ì asmànû. sú phâkìr òs tasûnzí dûrkàkní tû aminà jì húnd garû tí gòmút. tíman tí äs tãm'ì än tû gän yâhây kath vânimûts, tû nòṭh hét'mût'ì. magar yútúy yòt gav nû kénh. dapàn sônû baṭnì hûnz mëj äs kâlû shâmas tám darvâzas kún múday gâñdíth vúchhàn tû kòrì pràràn. tsìr'ì ràth kyút dyút tamí amànath. yí shéchi'ì bùzith gâýí sônû baṭan'ì devànû tû hyótún vachh tsètún. magar tamí sût'ì kyàh andíhè? säd makàr òs gòmút panún kàr kâríth.

“magar jàn säb chhúnû tímav manzû. sú chhú pãzi pãthi malang. yas panún athû pèṭh thóvún, sú vóth thód. póz hay bòzakh tû äs'ì chhíy âmisûndíy kìnì dóh dóh

kaḍàn. myänís khànûdàras tí chhí tas pêṭh baḍû patsh”, hânìphà jì vón sônû baṭnì. “na na, mê rùz nû vônì kãnsí pêṭh patsh”, vónús sônû baṭnì vâpas. shilà jì äs vúnís tànì tshôpû kãríth. tas rùd nû pãnas tànì tû vónûnas, “magar tsê kyàh harjû chhúy. sú mà chhú bíchòr pãnsû raṭàn. akh gādû sèr chhú anún. tsû sònch pànay zí bãy sãbas kùtãh takliph chhú”. akh rêṭh òs gòmút arzan ðivas nóv sãhãb àmútís tû tãmíy òs sú tàlí kìnì ónmút. pãt'mís brùnṭhímís òsús hísãb mangàn tû kathí kathí pêṭh òsús saspênd karnûch damkì dívàn. garyúk skùn òs gôḍay ròvmút. vônì hyótún arzan ðivas séhtas pêṭh tí asar pyón. sônû baṭanì narmèyí. sùnchún harjû tí chhúnû kénh. àv tû dònyúv, gav tû gàsúv. balàyí tshûnúv, gādû sèras àkís chhú vadún.

mahad sãbnì zàrû pàrû sûtì gav jàn sãb sônû baṭnì húnd yínas àmàdû. mahad sãb às pànû sûtì tû panûnís móhnívís athí anûnãvûn jéjìr tí. batû khênû patû yélí arzan ðiv jéjìrì tyóngúl lóg karnì, jàn sãban vónús, “thav sã gòs tyóngúl. kar vônì àrà. málík chhú rùt karan vòl”. sônû baṭnì hêtsòv kyàhtànì vanún zí mahad sãban vónús kanas tal, “malangas chhí sãrûy àsàn khabar. tas chhanû vêtshûnãvíth vanûnûch zórùrath”. tamòk chêṭhûy dràyí jàn sãb tû mahad sãb vâpas. arzan ðiv tû sônû baṭanì rùdì yùt karíth tí ràtì ràtas parèshàn.

tsòrí dóhì patay gãyí arzan ðivúnís sãhbas vâpas tabdìlì. dapàn héri pêṭhay òs àḍar vòtmút tû dôn dôhan andar òs tas prànì jàyí pêṭh vâpas yínû khãtrû hókúm dínnû àmút. yúthúy yí kath nanèyí, gàmúk gàm àv sônû baṭnì múbãrkas. magar sônû baṭanì äs nû garí kénh. sô äs mahad sãbnì garí tas gúlì gãndíth mãphì mangàn zí bû kyàh äsús jàn sãbas mútlík sònchàn? jàn sãbas péyíhè sô paran magar sú òs kàlay tatí dràmút.

amí patû sapúd béyí akh vākàh. akí dôh äs sônû baṭanì garí bíhíth tómul tsàrà. hangû tû mangû pèv jàn sãb vãtíth tû mãnjín chày. sônû baṭnì àyí nû patsh. az tà. sã sã prath sãtû tas mahad sãbún gãtshíth samkhàn tû salàm karàn. az àv sú pànû garû. jàn sãbas patû kanì tãkíyû thãvíth tû zangan pêṭh tsàdar trãvíth gãyí sô chày banãvûnì. yélí sô chày hêth vâpas àyí, jàn sãb òs thód vãhíth zan tãsi pràrà. jàn sãban kór chày chénas ínkàr. sônû baṭnì péyí nazar, tas òs athas manz sú khílònû mòṭar yús arzan ðivan ràthûy bílùjìnì khãtrû shãhrû pêṭhû òs ónmút. sônû baṭnì húndì prútshnû brònṭhúy vónús jàn sãban, “yí balàyí kãmì ànì yòr? bû tshûnay yí gôḍû daphãh kãríth.

yí vānīthūy drāv jàn sāb vāpas. sōnū baṭṇi vōshlēyí. “kümtì mòṭar òs. khabar āmís kyàh ròv?” tas rùd dāy dōhas mòṭrúk phèràn.

béyí dōh yélí hānīphà jì sōnū baṭṇi níshí àyí, tas àsū āchh vōzjí. bàsàn òs zan tū rātì rātas ās hūshārūy rùzmūts. sōnū baṭṇi prítshúnas, “kéhè dāilil? tsū kyàh chhakh parèshàn zan. khārūy chhà? hānīphà jì vónús, “hatay āsì āsì nà rātas āmīnūnī garí. tas òs bashū sakh bēmār. dapàn ās rāth àv sū akh khílònū mòṭar hēth tū lóg tath gīndūnī. vūchhàn vūchhàn khótús taph tū gāyas làrní. az sūbhāy tshún tímav sū mòṭar dārīth. dapàn vúnīkēs chhús àrāmūy. āsì katí shóngì rātas”. yí bùzīthūy gāyí sōnū baṭṇi dūnan. sūnchún, “hay hè, yí àsīhè sūy mòṭar. khabar yīman mà lāj patàh zí sū òs sòn?” prítshúnas, “bashan katí òs sū ónmút?” hānīphà jì vónús, “khabar hay, dapàn katí tàmm òsún tshōṭū pēṭhū túlmút”. sōnū baṭṇi khāts vālinj bóṭh tū lāj jàn sābas manū mānzì balàyí lagní. “agar nū sū yí balàyí garū manzū kādīth tshūnihè, khabar kyàh gúdrīhè kòṭhan”. amí kūsū patū gāyí tas zyàday pahan jàn sābūnī thaph. jàn sāb yélí tí ath gāmas manz yíyīhè, sō ās tas nísh vātīth tas khōr chhalàn. yí rīth rùz tītís kàlas jāri yītís kàlas jàn sāb òr yívàn rùd.

akh vāri gav jàn sābas gām yínūsūy. tasúnd lóg nū kànḥ patàh. gāmū wālì āsì sakh parèshàn zí tíhāndēn dādēn kús karí vōnī yalāj. akí dōh lāj patàh zí kāmītānī òs sū pandàh mīl dūr béyís ākís gāmas manz vūchhmút. mahad sāban túlì tré tsòr naphar sūtì tū drāv tas tshānḍnī. patàh lāj zí ath gāmas manz chhú nū kànḥ jàn sāb ròzàn. mahad sāban yélí gāmū vālēn jàn sābūnī shakūl sūrat vānī, tím gāyí hāràn. amí shaklì hūnd òs akh naphar gāmas manz tū tas òs nāv nabū. magar nabas āsì gāmūtì lagbag zū vāri gām trāvīmūtís. mahad sāban yélí nabūnī dāilil bùz, sū pēv asmānū.

dapàn nabas òs lōkchāray mòl gúzryòmút. māj āsūs zyādūtar bēmārūy ròzàn. nabas òs nū bēnī bōy kànḥ. pāntsh shé kanāl zāmīn āsīkh yath pēṭh tím gúzārū āsì karàn. dapàn nabūnī zāmīn ās yūsūph sābūnīs zāmīnas sē manzas. yūsūph sāb òs nabún zyúṭh pyātūr tū sū òs bōy marnū patū kúnì tārīkū nabūnī zāmīn yatshàn khēnī. nabū rùd vārīyāhas kàlas sīnū dīth, magar yélí yūsūph sāban akí dōh tas panūnēn móhnīvēn athí màr dívūnòv, tas rāv hēmāth. gāmū wālì rùdì sīrīph tamāshū vūchhàn, tīkyazì yūsūph sābas āsì tím tí khòtsàn. amí patū gāyí nabas gāmū vālēn hūnz naphrat. āthi āsnāhas manz gāyí nabas māj mārīth tū akí dōh rāthkyút tsól nabū gāmū manzū. amí patū àv sū

gàm kúl dōyí laṭí magar kãnsí sût' kârûn nû kãnh kath. bas gãmas ândi ândi dyútún chakar tû drav vâpas. mahad säbas nîsh yí bùzîth zí nabû òs malang, tròv gãmû vâlêv asún. "malang àsíhè tû télí katí khéyíhè màr?"

sônû baṭní rùd ósh vasàn. az äs só sakh músibatas manz hênû àmûts. arzan dîv òs bêmar tû yaläjû bàpath òsúkh sú shahrûkîs bãđîs haspatâlas manz dãkhûl kórmút. az äs' gãmût' tas pandàh dôh yaläj chalàn magar sú òs dôh patû dôh pathûy gatshàn. dàkṭarav òs sônû baṭní mashvarû dyútmút zí bêmar nivún dílí, magar tas äs nû tyùt kharch túlnûch sùrath. panûn'kín' phîr sàrínûy äshûnàvan, magar khàs athûrôṭ sapdús nû kénh. bílùjì òsún tròvmút hamsàyí garí tû pànû äs haspatâlas manz rúnîs nîsh bíhíth. habû kãdlû äsûs lôkûṭ zàm ròzàn tû sôy äsûs batû anàn. magar khênû kyàh òsús yívàn? arzan dîvas äs' gãmût' tsòr dôh kénh khênûsûy.

sônû baṭní péyí vànû pénjî pêṭhûy néndûr. az äs sô rãt' rãtas húshârûy. rúnîs äsûs nû hàlat thîkh. dàkṭarav vónhãkh bêmar chhú zyãdû khótû zyãdû pãntsan aṭhan dôhan húnd méhmàn. zãmíyan vónúnas, "mê chhú bàsàn, tsû vas garû. akh yîkh tatí nazar díth, béyí khârûhãn bílùjì yûr. khabar chhà kyàh àsí sapdan vòl. tòtí vúchí mãlis búth." phúṭmûṭêv kôṭhêv äs sônû baṭan' haspatâlû manzû drãmûts tû vadàn vadàn baṭû mãlyún aḍas pêṭh vãtsmûts.

gãđí hûndí hàrnû sût' gãyí sônû baṭan' húshâr. âkîs prítshún vakhût. nav àsû bajemtsû. gãđí hûnz ṭíkãṭh kaḍnû khãtrû yúthúy tamí ṭíkṭí vãlîs pãnsû díti, tas péyí âkîs chàyí vãnas kún nazar. akh naphar òs pãthrîs pêṭh bíhíth tamòk chêvàn. tamí díts âchhan mùran. à súy òs. tasúnd zyùṭh mas tû nyùl phêran òs sãph yívàn bòznû. sônû baṭní trãv ṭíkãṭh âtíy. pãglañ hûnd' pãṭhi tújín dav tû vãts chàyí vãnas nîshí. jàn säb òs tamòk chênas sût' mast. sônû baṭní thóv tasúndên khôran pêṭh kalû tû hyótún vadún. jàn säban prítshúnas, "hatûbì, vadàn kyazí chhakh?" sônû baṭní gãyí vadàn vadàn gítí tû kalû khôran pêṭh thãvíthûy vónúnas, "bab, kùt kãl gòm tshandàn. mê haz chhay chãníy àsh. nãras manz chhas. az kartam môklanpày, natû màray yétíy pàn." jàn säb gav róbùdû hyù. lùkan àv nû kénh samûj. âmîs baṭní kyàh taklîph chhú? béyí trûh vûhrîs jawãnas kyazí chhí yí bab vanàn? âk' vónúnas, "hatûbì, yí chhúnû bab, yí chhú

gúlàm nâbì. âmís chhú vúní khàndar tí karnay.” magar sônû baṭani äs nû kânsí hûnz kath bòzàn. sô äs síríph jàn säbûn' kath bòznas pràràn. jàn säban thóvús kalas pêṭh athû. sônû baṭní túl kalû thód. ósh òsús dígíní vasàn. jàn säban vónúnas, “bû chhús akh mózùr. mê kyàzí chhakh khôran athû lägíth gônàhgàr banàvàn. taklìph kyàh chhúy?” sônû baṭní vónús, “rùn haz chhúm bêmar. bachnúch chhas nû kành vómèd. chäníy sath chham.” jàn säban dyútús kalas phash tû vónúnas, “phíkír mû bar. gatsh kót chhúy gatshún. mälík chhú rût karan vòl.” amí patû dràv sú bàkûyan mózùran süt' panûnís kàras. sônû baṭani rüzûs vúchhàn. jàn säbas òs az tí gôḍav hyór yèzàr tû khôr äsís nanûväriy.

sônû baṭní lægí zû dôh gàm gâtshíth vâpas yínas. néchúv ónún süt'. haspatâl väts tû rúnís ândi pâkh' vúchhín lùkh jamàh. zangan tsâyas tharû tharû. “traṭh chham pèmûts. pâtmíy garí mà rüzûs bû nêbar? nâzdikh pahan väts tû kâmitàn' díts krakh, “âkyà àyí.” lùkav träv jây tû sônû baṭní vúchh nówúy àlam. arzan òs òs dók dít dâkṭar säbas süt' kath karàn. kânsí òs nû samûj yívàn zí achànak kíthû pãṭhi gâyí bêmaras pharûkh. arzan òs òs athas manz dócdû gílàsû tû sú òs dàmu dàmu dócd chèvàn. sônû baṭní vúchhíthûy àv tas búthís rang tû kârûn tas athas thaph. tamí vónúnas kanas tal, “mê lób ràth jàn säb.”

béyí dôh gâyí sônû baṭani tû tasúnd zãmì aḍas pêṭh jàn säbas samkhûní. chàyí vânas pêṭh väti tû prítshúkh chàyí välis, “hè bàyà, jàn säb katí chhú?” chàyí välis tór nû kénh phíkíríh. tâmi vónûnakh, “kús jàn säb?” sônû baṭní vónús, “yús hasä mê ùtrû súbhas yétí samkhêv. yas tóhi gúlàm nâbì chhívû vanàn.” chàyí väli vónúnas, “sú dräv ràth shàmsûy vâpas. dapàn òs mê chhú baḍû dùr vátún.” sônû baṭní prútshús, “yòr kar òs àmút?” chàyí väli vónús, “òtray òs àmút. ràth òsús dóyúm dôh.”

arzan òs òs dítsûkh akí haphtû patay haspatâlû manzû chhúṭi. sú òs vôn' bílkúl ṭhikh gòmút. dapàn baḍi dâkṭar säban vón zí tas òs yalàj galath gòmút. gàmûkís ṭàngû aḍas pêṭh òs arzan òs òs samkhûní gàmúk gàm àmút. yéli sú ṭàngû pêṭhû bón vóth, màhàd säban róṭ sú nâlûmatí. säriy äsi khósh. akh òs arzan òs òs vâru kârû ṭhikh gâzith garû àmút, béyí yí zí sônû baṭní òs jàn säb pànû vúchhmút.

kénh kàl gâtshíth vón akí dōh màhàd säban sônû baṭní, “tsê kyàh chhúy bàsàn, jàn säb yíyí nà vônⁱ yòr zành?” sônû baṭní díts rúnís kún akh nazar. zyùṭh vôsh trävíth vónún màhàd säbas kún, “yíyí kyàzí nû? yíyí zórùr, yélí pazí manû kành yàd karês.”

❄ ❄ ❄

9 nāsīhath

tas òs nàv avtarû magar vanàn äsis säriy níku. níku òs nû níku kênh bälíkí òs así sàrivûy manzû séhtas. amápóz lôkchârû yús nàv mäli' mají thóvmút òsús, súy gòs dârih. así tí òs níku vanûnúy jàn tû sâhâl bàsàn. äsi' äsi' kúl tsòr yâr, níku, ràjû, víjû tû bû. víjas äsi' äsi' lòlû sàñ tòi' vanàn. tòi' kath pêth òsúkh tas nàv kórmút, tí äs nû así patàh. dapàn tasúnd búđi' bab òs mîltri' manz rûdúmút tû tãmíy òsús yí nàv thóvmút. tòi' òs hísàbas manz tàkh tû sàsû badên húnd hísàb òs sú óngûjan pêth karàn. äsi' säriy äsi' äkísûy jamäts paràn. sókùl tí òs kúnúy tû sókùlûch kãm tí äsi' säriy yíkûvañû karàn. níku òs liđar. yódvay amí khätrû kânñ alêkshan òs nû karnû àmút, magar sàrivûy òs sú panún liđar mòmút. póz hay bùzív, mànûnúk na mànûnúk savâlûy vóth nû zànñ. tãmí yí hókúm dyút, tí mòm así. tasúnd bàđav vúchhíth òs nû ày yà vày karnûch hêmthûy pêvàn. gôđû gôđû rûdús bû jî-hózûri' karnas lób, magar kênh kâl gâtshíthûy tór mē phíkíríh zí níku chhú päđäyíshì liđar.

níku òs pãzi' pãthi' liđar. agar así manz kãnsí khôras kónđ atsíhè, sú òs pàn màràñ. sókùlas manz hargàh kânñ así ròb hàvîhè yà kítab níyîhè, níku òs tas tràvàn đãkrû kãrih. yãhãy kath äs mãhñas manz tí. dóyímí mãhñúk kânñ yíyîhè ròb dàb karní, níku òs tas búthí lagàn. así pêth äs nû väriy vātàn.

sãtímí jamäts húnd nãtijû dräv. äsi' äsi' säriy pàs. tíman dôhan äsi' zûy chiz àsàn, pàs yà phèl. đivíjan yà pãrsantëj kús òs vúchhàn. đivíjan òs àsàn vúchhún mîđñas manz, mãtirikas manz tû tamí khótû thazan jamätsan manz. àm tòr òs jàn paran valên shúrên sêkand đivíjan yívàn. phãst đivíjan yún gãyèyí múbàrkûch kath. yémis sêkand đivíjanas manz tí zyàđû pahan nambar àsûhãn, dapàn äsi' hay kalàs sêkand đivíjan chhús. matlab sú tí gav phãst đivíjanas baràbar. mē tû víjas òs àm tòr hay kalàs thãđ đivíjanûy àsàn. bû òsús panûni' nambar vúchhíth khôsh gatshàn tíkyàzì nambrav hísàbû òsús níkas patû bûy liđar banûnúk hakdàr tû yí kath äsi' säriy mànàn.

amí dôh äs àthvâr. níkan kór súbhãy mē dâri' kîn' àlav. mē tràv chày àtíy tû vòtús tasúnd garû. atí vúchhím säriy yâr sãmíth. níku òs ràth shàmas màtàmàl gòmút tû habû kãđñas pêth òsún lûkû hójùm vúchhúmút. sàsû bãđi'

lùkh äs' kâdlas pêṭh bíhíth krakû dì dì pràní kítàbû kûnàn tû hêvàn. níkan vón zí yí kath así bòznàvnû khätrû òs sú sêṭhàh bètàb, magar vâpas kíthû pãṭh' phèríhè. tas òs nà màman pàs gatshnas pêṭh sàl kórmuṭ!

kath bùzíth gâyí äs' khósh. así òs vâríyàh kàl gòmút sònchàn zí níshàt shàlûmâr karûhäv chakràh magar pãnsû katí äs' ? garí äs' baḍû múshkílì sàñ sókùl phìsûk' sàḍ sath ànû mèlàn. phìs òs aslì satay ànû magar âḍís âḍís ànas äs' äs' akh akh khònt bamû tsùnṭh khêvàn. vón' hay chakras gatshûhäv tû kíthûpãṭh' pædal mà hêkûhäv gâtshíth. yí àv akh mòkû yémí sût' äs' díluḥ múràd hêkûhäv pûrû kãríth.

phäslû gav zí sãríy túlav panûní panûní kítàbû sût' tû gatshav habû kâdal. magar myàní kítàbû yín alag thavnû tû sãrívûy pótús kûnûnû. myàní kítàbû àsû kòrû naví, zan tû vún' àsû bàzrû anímatsû mê mà àsû vãríyas zành yímû mútsràvímatsay! amápóz yúhúnd navêr vuchhíth òs myànêv dôyav tsàṭh-bàjav amíkís brónh kavras tû pót kavras pêṭh panûní panûní nàv likhímûṭ'. sòn màṣṭar jì mahí kàkh òs ath kathí sêṭhàh pàband zí sãrínûy shúrên gatshí panûní panûní kítàb àsûn'. myän' yím tsàṭû bàj äs' màrû níshí bachnû khätrû myànêy kítàbû màṣṭar jìyas hàvàn. panûní kítàbû àsû tímav kar tàn' rósúl' karû vãlís kûníth khèmtsû.

sãrívûy tújí panûní panûní kítàbû sût' tû dràyí. mìlàh akh pædal pãkíth vãti äs' habû kâdal. atí äs pãz' pãṭh' dívay. lãḍkû äs' krakû dívàn ...'tìsì jamàt kè líyè ... chòthì jamàt kè líyè ... chhaṭì jamàt kè líyè ... lùkû arsàthàh òs. prath kítàbí äs varakh phír' phír' yívàn sàm hênû. kôsû kítàb kòtàh laví tû pûrû sêṭas kãts pãnsû vatan, ath pêṭh òs sakh bahas sapdàn. jamàh gãmûṭ' lùkh tí äs' panûní panûní rày dívàn. yímû kítàbû jàn haythas manz àsûhân, tíman òs baràbar nêsûb kûmath yívàn. yímû kharàb hàltas manz àsûhân, tíman òs tamíy hísbû kûmath yívàn. níkan vón así kanas tal, zan tû kànṭh tsûrû kath äs, "yínû kànṭh vúní panûní kítàb kãḍív. gôḍû karav pûrû pãṭh' sarû zí kath jàyí kyúth kûmath chhú yívàn." äs' rùḍi vâríyàhas kàlas yapàrí apòr tû apàrí yapòr karàn. äkhûras äkís jàyí jàn rêt vúchhíth kají así panûní kítàbû. sêṭas manz àsû shê shê kítàbû. akh akh sêṭ òs así tsôn

rôpûyan tû äṭhan ànan pyòmút. nêšûb kûmath vâṭihè phì sêṭas zû rôpyí tû tsòr ànû. magar sàñên kítàban hûnz kath äs alag. äkís kítábí òs mìlí sût' dróv lógmút tû äkís äs' nû gôḍûník' trê varakh kúníy. dôn äs' nû sar varakh tû akh äs pàní manzû vâpas khârmûts. bàkay kítàban hûnz hayath tí äs nû jàn kênh. trê sêṭ kûn' así masàh masàh pàntsàn rôpyan. así zàn' tím tí gâñimath. vôn' àyí vâri' myòn sêṭ kûnûnas. kânkân khâridâr òs síríph jàn sêṭûy tshàndàn magar níkû òs nû vúní kûnûnas tayâr. äkís dastâris yélí patàh lóg zí así nîsh chhú nóv sêṭ, sú pók así patû patû. magar níkan kórnas títhû päṭh' javâb zan tû níkû bóḍ bàrû bàpâr' òs tû dastâr' òs akh lôkúṭ môkúṭ phèri' vòl. "hè dîsä! zû ànû nítû kûmtas alâvû", dastâr' vónús. níkû vóthús vâpas, "hà mê masâ hâv zû ànû. así chhay nû tréyav rôpyav kam barâbâdî." sú bíchârû drâv sarûd gâṭshíth. khâridâran manz òs akh lâḍkû mâlís sût' àmút. lâḍkû òs aklí tû shaklí än tû gân asíy hyù, amâpóz mòl òsús bàsàn baḍû búrdbâr. kalas äsûs karâkúli lâgíth. kath karnû sûtíy òs sâhâb bàsàn. kâdlû apârí òs akh naphar yémis nîsh jàn hàltas manz pràní kítâbû àsû mèlàn. dapàn sú òs asûl asûl kítâbû gôday thaph díth mâli hêvàn. mújí môlû hêvàn tû drôgí môlû kûnàn. magar âmís sâhbas äs nû tatí barâbâdî àmûts. dapàn òs sêṭ gatshí pâzi' päṭh' jàn àsún tû kûmath díyihè mòkùl. níkas àv yí khâridâr pasand. âmísúnd kath karnúk târikû òs sêṭhâh rût. así sût' òs tàṭhyâ kâr' kâr' kath karàn. "âmís habâ nèri' jàn màl", níkan vón así lôṭí päṭh". "así nîsh chhú jínâb túhúndí pasandúk sêṭ, magar kûmath gatshí ṭhikh mèlún", níkan vón sâhbas. sâhban vónús, "adû kaḍàn kyâzí chhúkh nû, rôpyan hûnz chhâ kâmi". níkan nyúv sâhâb äkíth kún tû kórún así àlav. sâhbas àv sêṭ hàvnû. sâhâb gav khôsh tû vónún, "vúchhív sä góbrav, yéti' chhí dúshman vâriyâh. lûkan chhú àsàn azarvún. vúní saman säriy. akh karí akh kath tû byâkh karí byâkh kath. chhúnâ salâh äs' pakav säriy garû. tâṭiy bíhíth karav híšâb. adû yí tôhí vâṭí, tí nítav. akhtúy chéyív sàni' garí chàyâh. níkan hílòv kalû, zan tû tâmísúndí manû múvâphík kath gâyí. así kún trävûn títhûpäṭh' nazar zan tû vanàn òs, "chhívâ vúchhàn myòn kamâl? ath hà chhí vanàn khâridâr tshàndún".

sâhban rôṭ kítâbû sêṭ athas manz tû dópún, "vâlív sä pâkív". ratshâh pâkíth kór sâhban äkís ṭàngû vâlís àlav. ṭàngû àv brònṭh kún. sâhban vón tas kyâhtâm yús nû así

büz. äs' khät' tångas. múphtúkís tångas àv saväri khênas badû mazû. mê vón níkas kanas tal, "así kót chhú gatshún?" níkan khêv mê búth, "bèkûl chhúkhû? así kyàh chhú ath sanún, yót níyí tû tót". mê kâr tshôpû. bàkay zû äs' tångas pêth bíhíth títhû päth' zangû hílavàn zan tû gúri sündí badlû tímay äs' tångas lamàn. mê läj sàhbû sündís néchívís süt' yàraz. tas òs phúṭbàl gíndûnúk sêṭhàh shòkh magar gíndún òsús nû tagàn. mê dópús kénh chhúnû parvày, bû héchhínàvath. mê òs dèvàn bàgû akí laṭí súlúnís ṭimas tû mãjìdúnís ṭimas pànûvàn' phúṭbàl gíndàn vúchhmút. yélí súlúnís ṭimas gòl gav, mãjìdan díts krakh "gòl hà ... ". súlan túj thàpûr tû kâḍûn mãjìdas. dópnas krakav süt' chhà gòl gatshàn. gòl karnû vízì chhí àsàn sìṭi vàyín', tû sìṭi katí chhay. mãjìdas äs pãz' päth' sìṭi mãshíthûy gãmûts. mê vón sàhbû sündís læḍkas, "tsû thávízì gòḍay sìṭi àníth tû bàkay gâyí myän' kãm.

tàngû rúkêv. sàhàb vóth tû dítín tångû vâlis pãnsû. äs' pãk' sãrìy sàhbas patû patû. kòchav kòchav phìríth vät' äs' sàhbû súnd garû. makànû òsús jàn bóḍ, pàntsh tàkh. àngûnas òsús sìmaṭh kãríth. sàhban béhnäv' äs' dèvàn khànas manz tû pànû tsàv andar. äs' äs' chày tû bākírkhän' khênû khãtrû bètàb. kénh kâl gâtshíth àv sàhàb vâpas tû tas süt' àv samàvâr hêth tasúnd móhnyúv. sàhbû sündi læḍkan àni kap tû thávín así bròthû kaní. móhnív' phír kapan manz chày. vãrìyàh kâl prãríth tí vãts nû bākírkhän'. níkan hêtsòv äs khòlún zí sàhban vón, "chéyív sä góbrav jal jal. patû chhúnà hísbà karún". así tór phíkíríh zí bākírkhän' vākírkhän' chhanû kénh. yíthû títhû chéyí así chày. sàhban vãhròv kítabû sêṭ tēblas pêth. ànakh lògún tû hétín àkís àkís kítabí varakh phírûn'. ath kãmí lóg óḍ ganṭàh. así läj phíkír zí garík' nèran tshànḍní. äs' äs' nà garí tsurí tsurí dràmût'! àkhûr túl sàhban kalû thód. kítabû dítsan néchívís athí. ànakh kóḍún tû thóvún tèblas pêth. zyùth vósh trãvith vónún níkas kún, "sòrúy hasä òs góbrà ṭhikh magar akh valèkín chhú". así tór nû kíhín' phíkíríh. äs' rùḍ' tas kaṭû chéshnav vúchhàn. sàhban tòr así phíkíríh, "vúchhiv sä, nãvís sêṭas chhú kùmáth tsòr rôpyí tû àṭh ànû. nêsûb kùmáth vòtús zû rôpyí tû tsòr ànû. magar yímû kítabû chhí béyí tí døyav læḍkav parímatsû. tyúhúnd nãv chhú kítaban pêth sàph sàph líkhíth. lêhàzà gatshí dôn rôpyan tû tsôn ànan béyí døyí laṭí nêsûbà nêsûb. yíthû päth'

vòt sêṭúk kúl kûmath nav ànû". ṭòjan lòg yakdam óngjan pêṭh hísàb karún tû níkas kún vúchhíth hílávûn gardan. matlab sàhbû súnd zabànì hísàb chhúy ṭhikh. níkas khót àchhan rath. akäy nazar trävûn ṭòjas tû ṭòjí zan tsamêv. mê vón sàhbas, "na jínàb, yímû kítàbû chhanû mê tí zành parímatsû tû byàkh kath paríhè. bû òsús nû yímû zành jòlnû manzû kadànûy. yím zû nàv chhí myànêv dôyav yàrav síríph màṣṭarjì sùndí màrû níshí bachnû khätrû likhímût". níkan kór myänís vanûnas täyid magar sàhban mòn nû kênh. dópún, "vúchhív sä góbrav, hísàb gav hísàb. bàkay gav lòl tû mày, sú gatshí barkaràr ròzún. adû yélí yapäri' äsív pakàn, yún gatshí. yí bùz'tav panúnúy garû". níkas vôshlêv búth. bû gòs zan rüzíth. níkan vónús, "adû jínàb, télí dítav así kítàbû vàpas". sàhban vónús, "ahan sä góbrà dímûhäy, magar tíman lyùkh nà gúçà jìyan panún nàv". así träv path kún nazar. sàhbû súnd làdkû òs véṭhí narkäni' kalmû süt' kítàban nàv lèkhàn. así pêv zan tû asmàn kalas pêṭh. äsì rùdì sàhbas àrû hatsav chésh mav vúchhàn. magar sàhbas gav nû asar kénh. yitís kàlas dràv gúçà jì kítàbû hêth tû tsàv dóyímís kúthís manz. sàhban kór tas àlav tû vónúnas, "pakh sä jal, kàpíyû anav nà?" sàhban hyäts béyí nèrnûch sakhar karûni'. así kún vúchhíth vónún, "tòhí kyàh sùnchúvú vòni? mê gatshi nà tsèr." mê vón níkas kanas tal, "ratús vòni yí díyíy tû tí." "achhà díyíy", bíchäri' búth lägíth vón níkan sàhbas. "adû tath chhà kànñ vaç", sàhban vónús. chandû manzû kâçín pänsû tû thávín níkas athas kêth. níkan gânzûrävi, "yím hay chhí pàntsay ànû!" sàhban kâr níkas héri pêṭhû bôn tàm nazar tû vónúnas, "ahan sä tû tsòr ànû dítímavû nà ṭàngas. mê kyà khêvû kénh? achhà yí räṭ'tav akh ànû béyí. tòhí tí kam vôpar chhívû?" yí vâníth kóç sàhban akh ànû béyí tû dyútún níkas.

phúchímûtsav zangav dràyí äsì nêbar. zû àsû bajemtsû. akh ṭàngûvòl òs nébrû kaní savàrí pràràn. níkan prítshús, "hè bàyà, yí kús alàkû gav?" ṭàngû vâli' vónús, "yí gav góbrà zänû kâdal". así díts akh äkís kún nazar. säriy äsì dam phút'. yùtàn dūr ... garû kíthûkânì vàtav. níkan kâr hêmáth tû vónún ṭàngû vâlis, "hè, bàl gàrçan mà gatshakh?" ṭàngû vâli' hílòv kalû, "adû gatshav". äsì khâti' säriy ṭàngas tû ṭàngû vâli' lòy gúris kamchû ṭàsàh. ṭàngû rùd pakàn. bû òsús sònchàn garí kyàh vanav katí äsì. yì sònchàn gòs bû khabar kaman gòtan. achànak gav mê ṭàngû vâli' súnd àlav kanan, "vâsív sä ṭàṭhêv". mê díts nazar. äsì äsì bàl gàrçan vâ'tímût'. níkan prítshús, "así kùt

chhú bàyà dyún". tângû vâli dyút gúrís phashàh tû vónún, "tóhí chhívû panûn' bachû, tôhí banyà zyàdû hyón. tóhí dítav síríph shê ànû". níkas gav zan tû àchhan anígóṭ. chandû manzû kãḍín sàhbû sũndi dítímût' shê ànû tû kãrín tângû vâlis havàlû. tângû vòl dràv.

garû atsnû brònṭh bìṭh' âsi âkís kaní tharas pêtḥ thakh díní. mê péyí panûnís khóhvûrís athas kún nazar. ath manz äs vúní tí sô sũtal mùjùd yémí sũt' mê kítàban gandḍ òs kórmút. jígras vâthím khanjar. níkas kún trävûm nazar. tas zan äs maskhû sùrat gãmûts. mê rôtmas athas manz athû tû vónúmas, "yí gav tû tí gav. magar akh nãsihath thav yàd. yínû brònṭhús kãnsí sàhbas kítàbû kûnakh".

*KASHMIR NEWS NETWORK (KNN)
(<http://iKashmir.net>)*